

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četr leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odgovori. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat K 1'80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprtje reklamacije so poštine proste.

Gospodar in gospodinja — vlada in parlament.

Največje zlo za vsako kmetsko hišo je nesporazum med gospodarjem in gospodinjo. Ako vlečeta v hiši gospodar in gospodinja vsak na svojo stran, bo začela hiša slabeti in propadati.

Isto razmerje koi v kmetski hiši med gospodarjem in gospodinjo imamo tudi v vsaki državi med vlado in parlamentom. Ako sta si vlada in državna zbornica v laseh, trpi in hira tudi državno gospodarstvo. Vlada brez parlamenta je velika kmetska hiša brez umne gospodinje.

Kaj da je parlament-gospodinja za državo, lahko vidimo na rajni Avstriji. Državni zbor bi naj bil za vsako vlado izraz ljudske volje, tvoril bi naj nadzorstvo nad vladnim početjem in vladnim gospodarstvom.

Kako je bilo z Avstrijo, ko so ob izbruhi svetovne vojne zavladali sami starci cesar Franc Jožef in njegovi ministri, smo itak videli, doživeli in pretrplili. Francov naslednik Karol je poklical, da bi podprt državne vogle, gospodinjo-parlament, a ta njegova ženitev z državnim zborom je bila hvala Bogu — prepozna.

Združili smo se Srbi, Hrvati in Slovenci v skupno, da, lahko rečemo — kmetsko hišo Jugoslavije. Dokler sta delovala skupno in sporazumno prva Protičeva vlada in Narodno predstavništvo, je bil opaziti dan na dan napredek v našem državnem oziru. Vseh življenskih potrebuščin je bilo za silo, draginja ni bila tako neznosna in niti davki tako veliki. Za Protičeve vlade skupnega dela med ministri in državnim zborom so zagospodovali Jugoslaviji demokrati (liberalci) in socialisti. V hiši kmetske države Jugoslavije prišlo je do razdora med gospodarjem in gospodinjo — med vlado in Narodnim predstavništvo. Ta spor je bil tako hud, da je prišlo do medsebojne lovitve. Gospodar-vlada je odgodila gospodinjo-Narodno predstavništvo. Demokratično-socijalistični ministri so zavladali v kmetski hiši Jugoslavije sami brez gos-

podinje-parlamenta, brez narodnega nadzorstva, brez ljudske volje in glasu. Ta gospodarska samodržnost demokratov in socialistov je trajala celih sedem mesecov.

Kam je dovedlo to samooblastno gospodarstvo brez gospodinje-parlamenta, vidimo in občutimo danes, ko nam primanjkuje na vseh koncih in krajinah najpotrebnejšega, ko imamo samo draginjo in davek na davek. Demokrati in socialisti, ti slabii gospodarji v kmetski hiši Jugoslavije, so vladali brez gospodinjskega sodelovanja parlamenta tako dolgo, dokler se niso začeli majati jugoslovanski stebri naše mlaude države prav resno. Demokratično-socijalistični ministri so gledali le zase in svoji dve stranki, državna korist in narodna zadovoljnost ter ljudski dobrobit so jim pa bili deveta briga.

Sam regent Aleksander je spoznal in uvidel potrebo gospodinje-parlamenta v hiši Jugoslavije. Poveril je vlado zopet Protiču. Protič je sestavil sedanjo vlado, ki ne mara vladati sama, ampak skupno s sodelovanjem in pod narodnim nadzorništvom državne gospodinje-parlamenta. Iz vlade pognani demokrati in socialisti so sicer skušali onemogočiti zvezo vlade z državnim zborom s tem, da so nastopili proti sedajni vladi, se odrekli glasovanju v parlamentu, pa vse te njihove spletke in hujskarje so se jim izjavile že koj pri prvi seji Narodnega predstavništva pod novo vlado. Sedanja vlada nima za seboj samo večine posancev, ampak tudi takozvani kvorum (zadostno število za sklepnost Narodnega predstavništva). Torej v kmetski hiši naše Jugoslavije vidimo zopet zakonsko vez med gospodarjem in gospodinjom — med Protičevim vlado in Narodnim predstavništvo. Sicer ta vez ne bo dolga, ker namen in cilj nove vlade je, rešiti najnajnejše posle naše zunanje in notranje politike, razpisati volitve in dati našemu trobratskemu narodu priliko, da se pri prostu izvedenih volitvah sam izreče, komu da bo zaupal vodstvo in gospodarstvo naše

Jugoslavije za prihodnost. S tem, da bo delovala Protičeva vlada skupno s parlamentom, bo izvedela potom parlamentarnih zastopnikov ljudske težnje, pravila vsaj deloma, kar so zagrešili demokrati in socialisti nad kmetskim stanom. Seve demokratično-socijalistični poslanci bodo stavkali sedaj, pa to nas ne sme plasti, saj demokrati in socialisti niso zastopniki jugoslovanskega kmeta, ki je glavni stebri naše države, ampak uradništva in mestnega delavstva, ki sta dva največja sovražnika in izsesevalca kmetskega stanu. V sedanji Protičevi vladi so v ministrstvu in v parlamentu glavni zastopniki jugoslovanskega kmetskega stanu, to je srbska kmetska stranka radikalci in Jugoslovanski klub, v katerem so odpovedane naše Kmetske zvezde, ki je odkazala prvemu jugoslovanskemu kmetu mesto pojedelskega ministra.

Kratko in malo: v kmetsko državni hiši Jugoslavije imamo pod Protičevim vladicem zopet upoštevljeno voz med gospodarjem in gospodinjo — med vlado in državnimi poslanci. V sedanji vladi in v Narodnem predstavništvu so združeni glavni odpolanci in zastopniki kmetskih strank. Od nove vlade, ki ima svoje glavno oporo v kmetskih strankah, lahko pričakuje tudi naš kmet olajšanje od demokratov in socialistov, mu naloženega jarma, razumevanje kmetskih teženj in boljšo, res kmetsko moč in prihodnost.

Naša stranka za potrebe ljudstva.

Slov. Kmetska Zveza, oziroma Slov. Ljudska Stranka, je bila pred in med vojno v naših krajih edina največja in najboljša zaščitnica našega kmetskega in delavskega ljudstva. Nemci, štajerčljanci, liberalci in socialisti so na vse mogocene načine izjemali slovenski rod. Ni bilo v teh težkih časih ne Samostojne, ne demokratov in ne drugih, ki se zdaj takoj širokoustijo in pehajo za „blagor kmeta.“ Naša

LISTERK.

Thalerhofski mučeniki.

(Govor češkega poslanca Stryberna v avstrijskem parlamentu).

Konec. Strašno je bilo gledati tega mučenika, cigar telo je bilo ena sama gušča rana, iz katere je golazen dobival hrano in se strahovalo množila. Toda bil je brez moči zoper vse te mučke, ker je bil vkljenjen na rokah. Tako je počasi umiral v priči svojih, ga obžalujajočih sotropinov, dokler se ga slednjič ni usmilil vojak 27. pešpolka ter mu s puškinom kopitom — zdrobil lobanje.

Drevjanje cesarja Nerona zoper kristjane je bilo že človeško v primeri z živinskem zverinstvom 20. stoletja.

V Talerhofu je vse te transportske sprejemalo vojaštro 27. graškega polka pod komando stotnika Haščingerja.

To je bil mož brez srca. Izrazil se je enkrat, ker je večna škoda, take izdajalske pse voziti z vlakom v Talerhof. Ko bi bilo po njegovem, dal bi jih vse postaviti pred strojno puško in postreliti.

Njegovi vojaki so se seveda obnašali kakor on. Že priletnega duhovnika B. iz H. so takoj, ko je stopil iz vlaka, pretepli do krvi in ga še, ko je ležal na tleh, suvali z nogami. Ravnotako se je godilo sodnemu nadsvetniku iz K. in mnogim drugim.

Posebno mučna je bila smrt 50letnega uradnika M. C. iz Lvova. Bil je sicer zelo močen, a že med vojno je moral nesrečnež strašno trpeti, še slabše se mu je godilo v Talerhofu. Celo telo je bilo polno gnijih ran in pokrito od neštevilnih uši, dokler ga ni slednjič smrt rešila strahovitih muk.

Omenim pa pri teh stotinah in stotinah zverinsko mučenih in umorjenih namenoma le osebe iz boljših krogov. Zato pa naj nihče ne misli, da se je ubogim kmetom in rokodelcem v Bukovini in Galiciji go-

dilo boljše, kakor v Talerhofu poklanjam. Do jutri bi lahko nadaljeval in opisoval vse te strahote in zverinosti.

Hočem vam pa sedaj opisati življenje v Talerhofu, tem človeškem peklu samem. Število interniranih je bilo različno, dokler ni naraslo na 5000. Bili so možje, ženske, fanti, dekleta, otroci.

Stražnikov edini namen je bil, te nesrečne in nedolžne žrtve, zoper katere oblasti niso mogle najti nič obtežilnega, mučiti in moriti.

Kot krvnik je deloval znani stotnik Haschinger in pozneje oberst Stadler ter od njega komandirano in nahujskano moštvo. Ni skoro minil dan, da ne bi tega ali onega ubogih internirancev poslali na — oni svede.

Prve dni po prihodu so morali prenočevati pod milim nebom. Na malem prostoru so bili zabitih štiri koli in nihče ni smel zapustiti pod smrtno kaznijo tega ozkega prostora. Spali so skupaj možje, žene, dekleta, fantje in otroci. Bile so že jesenske, hladne noči, vse pa so imeli le letno obleko, nihče perila za preobleči. Le malokdo je imel seboj kako odej. Svojo potrebo so morali opraviti tam, kjer so spali.

Tu in tam je bil kateri tako predrzen, da je pončiščel izven določenega prostora opraviti svojo potrebo, a je plačal korajčo s smrtno. Tri dni niso dobili ne hrane in ne vode. Ponoči so šli stražniki med spreče in jih suvali z nogami in puškinimi kopiti.

Komur je bilo življenje ljubo, se ni smel niti gavit. Selj štiri dni so jih spravili v hangar (baraka za aeroplane). Spati so morali zoper na samih tleh. Se le peti dan so dobili slame, ki je bila pa tako mokra, da se je kmalu v njej zaredila vsakovrstna gozlenja.

V edini hangar so stlačili do 5000 teh revežev brez razlike na spol in zaklenili vrata. Ko so se spravljali spati, se je izkazalo, da je prostor veliko premajhen za vso množico. Leže sploh ni mogel spati nihče, ampak samo sede, in zato so se uredili tako, da je ena skupina naslonila svoje glave na kolega druge in tako po vrsti.

Perila ni mogel menjati nihče, ker ga nobeden ni imel. Denarja tudi niso imeli, ker so jim ga večina pobrali in tako so morali hoditi reveži cele mesec v istem perilu, isti obleki. Ne smemo se čuditi, če so kar mrgoleli uši.

Dne 15. 9. 1914 je prevzel komando črez taboroberst Stadler. Obnovil je povelje, da se ima pobiti vsak, kdor se ne bi pokoril straži, brez usmiljenja. In stražniki so se seveda le prenatanko držali tega povelja. Klali so in morili uboge reveži ob vsaki prilik.

Dne 20. 9. ob 1. uri popoldan postavili so se interniranci v vrste, da bi šli na sprehod. Posebno pozornost je vzbujal v prvih vrstah močan, okoli 20 let stari fant K. Z. Stražnik je dražil ljudi in kričal: „Danesh se moram enega ubiti, in če bi bil zato tudi obešen.“ Nekoliko nato je zavplil: „Nazaj!“ V istem trenutku je skočil na onega mladeniča in ga preboldel z bajonetom. Kot pričo imenujem duhovnika J. K.

Nahujskano vojaštvo je morilo uboge žrtve kar za zabavo. Takih umorov bi mogel našteti celo vrsto. Posebno se je odlikoval po svojem zverinstvu narednik Piler, prava zver v človeški podobi, cigar roke so omadeževane s krvjo nešteto nedolžnih žrtev.

Svojo potrebo so morali reveži opravljati v skupinah 10 do 20 oseb brez razlike na spol, na poseben prostoru, v spremstvu straže in — natanko na vojaško povelje. Na povelje so morali vse sesti, na povelje vstat. Rusin dr. N. se je nekoč nekoliko zakanil in že ga je stražnik zabodel v stegno in mu prizidal več centimetrov globoko rano.

Neki mlad 20 letni fant se je pripognil, da bi pobral cigareto, ki jo je zavrgel neki častnik. Pri priči ga je vojak stražnik zabodel. Da, ko je že ležal na tleh, ga je zbadala nemška zverina kazor v zavojo z bajonetom po telesu.

Oberst Stadler je naletel slučajno na tega mrtvega ter po navadnem poročil vojaka, zakaj da ga je ubil, rekel: „Prav tako! Dol z ruskimi svinjam! Kdor ne uboga, naj pogine!“

krščanska stranka, ki stoji v neizprosnom boju s širimi zagrizenimi nasprotniki, pa tudi v teh časih ne drži rok križem, če je treba braniti pravice našega ubogega ljudstva.

Naši voditelji se posvetujejo.

V sredo, dne 3. marca, so se v tajništvu Slovenske Zveze v Mariboru zbrali glavni odborniki naše krščanske slovenske ljudske stranke, da si nopravijo načrt o bodočem delovanju naših organizacij. Sejo je vedel član glavnega odbora Zveze Župan Filip Galunder od Sv. Križa nad Mariborom. Navzoči so bili vrli kmetski možje: Alojzij Supanič iz Jarenine, Davorin Krajc iz Velike Pirešice, Josip Serbinček iz Svečine, Ivan Hlebič od Sv. Križa, Jak. Florjančič od Sv. Miklavža, Fr. Sparl iz Jarenine in še celo vrsta drugih voditeljev kmetsko-delavskega ljudstva.

Proti draginji!

Poverjenik dr. Verstovšek je poročal o političnem položaju. Konec je liberalni in socijaldemokrati vladni. Sedaj so naši možje: dr. Korošec, Iv. Roščar in dr. Jankovič naši ministri. Od teh zahtevamo in upamo, da bodo skušali popraviti to, kar so hberalci in rdečkarji zavozili. Upanje naših nasprotnikov, da sedanja naša vlada ne bo delj časa na krmilu, je prazno. Mi imamo ogromno večino jugoslovenskega ljudstva za seboj. Nasprotniki imajo samo izsesalce ljudstva, tihotapce, verižnike in bogataše na svoji strani.

Samostojna duhovščini.

Samostojna kmetijska stranka je hotela našo verno ljudstvo prekaniti. Liberalna stranka, ki ni mogoča v svoji brezverski volji obleki med ljudstvo, si je oblekla ovje oblačilo in je kot "Samostojna kmetijska stranka" hotela pridobiti ljudstvo za se. Povdrala je zlasti, da ni proti veri in "da bo varovala verski čut slovenskega ljudstva." Pa kmalu se je pokazalo, kako zna varovati verski čut slovenskega ljudstva! Ko je vse slovensko ljudstvo protestiralo proti liberalnemu, brezverskemu šolskemu načrtu, ki žali vero, cerkev in starše, je Samostojna kmetijska stranka — molčala! Dalje so se zbirali v Samostojni Ijudje, ki so bili prej v protivverski liberalni, oziroma štajercijski stranki. Zdaj je bilo jasno, da Samostojna ni druga nego liberalna stranka. Počula liberalne stranke je brezverstvo in protiverstvo! Njene zahteve pa: ločitev cerkve od države, brezverska šola in civilni zakon, in razporoka!

Ko je bilo jasno, da je Samostojna samo brezverska liberalna stranka v kmetski obleki, je duhovščina kot varihinja verskih svetinj moralna nastopiti proti Samostojni!

In nastopili so, odločeno nastopili! "Kmetijski list" sam se pritožuje v štev. 10, da so prav redke bele vrane med dluovnikami, ki zavzemajo strpljivo stanisce proti Samostojni kmetijski stranki. Pa v isti številki je zapisal še žalostnejše dejstvo, da vsi duhovni agitirajo za Slovensko ljudsko stranko oziroma kmetsko zvezo. Torej so

v s i d u h o v n i p r o t i S a m o s t o j n i l

In slovenska duhovščina, ki je ljudstvu že vendar tudi kako dobroto storila, ima pri našem ljudstvu vendar še nekaj vpliva. Vsekakor je duhovščina mogičen nasprotnik Samostojne, kateremu je treba jezik zavezati! Kako?

Celo Nemci so postali žrtev te krvolčnosti. Ko so lovili usumljence na meji, vlovili so tudi nekaj Nemcev. Med temi tudi dva brata, ki sta bila aretirana zato, ker sta stanovala v hiši nekega duhovnika. Eden teh je bil schulvereinski učitelj, drugi bogeslovec. Ta zadnji je bil ud nekega nemškega akademičnega društva na Dunaju.

Pri delitvi menaže, o katerih kakovosti boljše da molčim, morali so vsi interniranci steti na "pozor". Kdor se je zganal, je bil zaboden. Oni nemški učitelj se je ganil. Tako je skočil vojak ter ga nobil s puščnim kopitom na tla. Poleg sloječi rit ga je še prijet pravočasno ter zaklical: "Za božjo voljo, kaj delate?" To predprzrost je placač drag. Vojak ga je zato zabolel v vrat. K sreči rana ni bila nevarna in kmalu potem se je nekemu nadporočniku posrečilo dokazati, da je bogoslovec ud neškega, akademičnega društva na Dunaju in tako je nesrečnež postal prost.

Ne bom opisoval, še drugih muk nesrečnih internirancev, tudi ne bom pravil, kako so ravno najizobreznejši morali opravljati najnižja dela, kakor prati umazano perilo, snaži i pota, pri čemur so morali z golimi rokami nakladati konjsko in drugo blato na vozove. Večinoma so to morali storiti duhovníki. S pretepanjem in drugimi mukami so jih silili k temu.

Med tem je prišla zima, in še vedno so dohajali novi transporti. Hangari že dolgo niso več zadostovali. Novembra 1914 so postavili celo vrsto šotorov. Reveži so morali pri strašnem mrazu spati na golih tleh. Ni zato, čudež, če so hodili rajše celo noč okoli, da bi se pri tem greti. Umrljivost med otroci in stareci je rastla od dne do dne. Tedaj so se zdravniki odločili prosliti polkovnika, naj nekaj stori za zboljšanje strašnega polca aja ubogih internirancev. Toda dobili so surov odgovor: "Bolej bi bilo, da bi ti Galicijanci vse želi bili tam dol pri krtih; prostora je itak dovolj!"

Pokopavali so nesrečne na več načinov. Zatetkoma so jih samo fotografirali, potem pa vsakega pokopali tam, kjer je umrl. Pozneje so mrlja privežali na desko in pokopali zunaj tabora ob gozdru.

Po daljši razpravi, katere so se udeležili vsi navzoči, se je sprejel ta le sklep: "Odbor Slovenske Kmetiske Zveze za Slov. Stajer in Prekmurje poziva izvršilni odbor Vseslovenske Ljudske Stranke, naj pozove osrednjo vlado v Beogradu in pokrajinsko v Ljubljani k najenergičnejšemu nastopu proti verižnikom in vojnim dobičkarjem. Zahtevamo od vlade, naj odvzame na ta ali drug način verižnikom, tihotapcem in bankam ter vojnim dobičkarjem vsa nakopičena živila in druge živilske potrebščine. To blago naj vlada čimprej po nizkih ali vsaj zmernih cenah vrži med trpeče kmetsko in delavsko ljudstvo. Bankam pa naj vlada sploh prepove verižnici z živili in drugimi ljudskimi potrebščinami. Gospodarske zadruge našega ljudstva naj vzamejo v roke dobavo živilske potrebščin. Verižnikom in verižniškim družbam odvzeto blago se naj odda ubogemu ljudstvu kolikor le mogoče po nizkih cenah. Naše zadruge naj nameslo verižnikov prevzamejo izvoz in uvoz blaga. Tako bo ostal dobiček v rokah ljudstva. Z izločitvijo verižnika bodo cene pridelkov, ki jih kmet prodaja, poskušale, cene blaga, ki ga ljudstvo kupuje, pa se znatno znižale." Predlog je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Od naše vlade pa zahtevamo, da se brez odloga loti težkega dela in naj brez usmiljenja odvzame izkorisčevalcem ljudstva možnost, še nadalje izmognati kmeta in vse revne sloje.

V seji se je napravilo še več važnih sklepov glede domače politike in gospodarstva. O teh sklepih poročamo na drugih mestih.

• Samostojni kmetijski stranki motili,
kar se tiče verske strani? Versko nevarnost spoznati in na njegovo ljudstvo opozoriti, je prva stanovska dolžnost duhovnikov in škofov. In duhovni s svojimi škofti vred so v Samostojni spoznati verske nevarnosti, ter so ljudstvo na to nevarnost opozorili. Fredvsem zverskega stališča so nasprotniki Samostojni.

2. Ako so vsi duhovni proti Samostojni, je seveda

Samostojna protiv vsemu duhovnikom.

Vprašamo vas: Ce je med Samostojno in duhovnikami tako nasprotno razmerje, ali bo kateri samostojni neždal svojega sina študirat za duhovnika? Gotove nobeden. Saj bi si s tem vzgojil nasprotnika. Zdaj pa recimo, da bi vsi slovenski kmetje bili samostojni. Potem nobeden kmet ne bo dal svojega sina študirat za duhovnika. Kaj potem? Potem na Slovenskem šeckaj lat ne bo duhovnikov. Saj so s prav malimi izjemami

Vsi slovenski duhovniki kmeti skisnovi.

In e kmetje ne bodo dali sinov študirat za duhovnika, bo na Slovenskem

Duhovski stan izginil.

Potem seveda ne bo treba ljudem v krstu nositi, ne k maši hoditi, ne bo se jim treba spovedavati, tudi v šoli ne bo veronauka in zakon se ne bo sklepal pred duhovnikom v cerkvi, ampak pred svetno oblastjo, pred županom in seveda tudi za smrtno uro ne bo treba nudit duhovnikov klicat. In ce duhovnikov nidi tudi Cerkve ne bo, in ce cerkve ni, tudi vere ne bo. To pa ravno liberalci, oblečeni vobleko "Samostojne kmetijske stranke", hočejo in želijo!

Sadjarsko posvetovanje.

Dne 4. in 5. t. m. se je vršilo pri poverjenju za kmetijstvo v Ljubljani sadarsko posvetovanje, pri katerem so se obravnavala vsaj najvažnejša vprašanja glede pospeševanja sadjarstva v Sloveniji v bližnji bodočnosti. Posvetovanje se je vdeležilo 12 kmetijskih strokovnjakov, 5 sadarskih praktikov, 1 zastopnik Koroške in 2 zastopnika sadne trgovice. Na posvetovanje je poslala svojega zastopnika tudi Slovenska kmetijska družba in trgovska in obrtna zborica v Ljubljani.

Vsi zborovalci so soglašali v tem, da je sadjarstvo v Sloveniji gospodarskega pomena, ker je Slovenija sadarska dežela. Tega se prebivalstvo tudi zaveda in je živo zanimanje za sadjarstvo med ljudstvom najboljši porok, da je tudi v tej panogi pričakovati v bodočnosti najlepšega razvoja. Treba pa je v tem oziru enotnega, smotrenega in vstrajnega sodelovanja vseh poklicanih delavcev, zlasti pa izzadnih kmetijskih veščakov in izdatnih gmotnih žrtev od strani državne uprave.

Na posvetovanju se je obravnavalo o vseh glavnih vprašanjih, ki so jih posamezni poročevalci temeljito obdelali in ki so se vsestransko premotria. Konečno so se rešila v obliki predlogov.

1. Sadni izbor za Slovenije.

Poročevalci sadjar. nadzornik M. Humek. Od pravilne izbire sadnih plemen in vrst je povečini odvisen ves uspeh v sadjarstvu. Našim podnetnim, gospodarskim in trgovskim razmeram primeren izbor je najnujnejša potreba. Slovenijo delimo z ozirom na podnebja v tri različna ozemlja in sicer v vinorodni,

Koncem novembra je prišel neki štabni zdravnik v Talerhof. Groza in strah ga je spreletela pri pogledu v ta človeški pekel. Dal je zapoved, naj se takoj postavijo barake.

Ko so postavili prve barake, je seveda bilo treba perilo in obleke, katerih si že mesce in mesce ni osnažil nihče, razkužiti in poklati uhi. Zgodilo se je to pod milim nebom pri 15 do 20 stopinj mraza. V po sameznih skupinah so se morali sleči reveži do nagega. Perilo je bilo nato djano v razkuževalne priprave, telesa pa so si morali umiti v topli vodi in lase namazati z vazelinom. Tako slečeni so morali stati po cele ure pod milim nebom ter čakati na obleko. Veliko jih je pri tem umrlo.

Enako se je zgodilo ženskam in otrokom. Vojaški so jih obstopili v krugu in pred njimi so se morale sleči do nagega, se umiti ter lase namazati z vazelinom. Da se je vse to zgodilo med sirovimi opazkami in šalami vojakov, mi ni treba omeniti.

Decembra 1914 je naraslo število interniranih iz Bukovine, Galicije, Češke, Moravske na 5000. Umriljivost med njimi je rasla od dne do dne. V nezakajene barake od 320 kvadratnih metrov prostora so sličili 200 do 600 oseb. Slama je že bila dolgo kota gnoja. Ni se torej čuditi, ako so izbruhnile bolezni, kakor kolera, legar, črne koze. Uši in bolcni so prenesli reveži druga na druga. In te bolezni so se širile tako strahovito, da so pobegnili vojaki iz straža pred okuženjem, ravno tako vojaški zdravniki, ter reveži prepustili samim sebi. Internirani zdravniki pa niso imeli nobenih sredstev. Najhujše je razsajal legar meseca svečana 1915. Vsak dan je umrlo do 50 oseb. Vrhova tega bolnikov niti niso ločili od zdravil. Vsak je moral ostati na svojem prostoru. Po noči so umirali, zjutraj so pobirali izmed živih in jih odnesli. Mislite se v ta le položaj: zjutraj se zbudiš in unaša levi od sebe, na desni, pri glavi, pri nogah po odnega mrtveca!

Vojaški zdravniki so bili samo trije, ki pa v barake sploh niso prišli. Enkrat na dan so šli okoli barak in postali pri vsaki nekoliko. Tu sem so mo-

rali nato zdravi internirani znositi bolane in umirajoče. Od daleč so jih gledali zdravniki, blizu se niso upali, akoravno so bili zoper okuženje oblečeni v dolge gumijeve plašče, ki so imeli samo izreze za oči, sicer pa bili od glave do nog zaprti, kakor "žaklji". Prostovoljni strežniki niso dobili nobenih sredstev zoper okuženje. Od treh zdravnikov sta dva umrli na okuženju. Ni bilo nič redkega, da se je kak razež umirajoč zaradi mraza zaril v slamo in bil kot mrlja se le najden, ko ga je izdal strašen smrad.

Se le svečana 1915 je prišlo dovoljenje, bolne ločiti od zdravih. Za strežnike so dali bolnikom navadne hudodele, kaznjence iz izpraznjene kaznilnice Stanislavskie. Ta sodrža je kradla in ropala po volji. Kar jim je prišlo pod roko, so vkradli. Ker interniranci niso imeli denarja, kradli so jim hrano. S silo so odpirali mrtvecem usta in iskali zlatih plomb ali celega zobovja. S pričami je dokazano, da so isto večkrat poskušali, že pri umirajočih in da se je zavedel tak revež potem vsled bolečin zopet in začel klicati na pomoč. Samo tem zverinam je v Talerhofu padlo v žrtev nad 1200 oseb. Tudi slučaji, da so pri raztelesovanju našli v mrličevem želodecu samo zgrizeno slamo, niso bili redki.

Vsa ta dejstva zamoren dokazati s celo vrsto verodostojnih prič, kakor je n. pr. hospitant našega kluba poslanec Cajkovski, deloma tudi poljski poslanec Stern, poslanec dr. A. J. in 70 drugih prič iz akademično izobraženih krogov, katerih seznam dan parlamentu na razpolago. Vsak omenjeni slučaj lahko dokaže z imenom teh ubogih žrtev nemškega zverinista in si celo vrsto prič in če sem zamolčal imena do smrti pretepenih in onečaščenih žen in deklet, storil sem to iz razumljivih vzrokov.

Toda s tem, kar sem tukaj povedal, so davno ni opisano vse divjanje pozverjenjene nemškega vojaštva. Zalostno pokopališče v Talerhofu, kjer počiva nad 2000 teh slovenskih mučenikov pa bo ostalo vočni madež na avstrijski državi in nemškem narodu. Ali in kako pa naši bodo njih zverinski mučitelji in trinogi kaznovani, to pa je stvar države.

zmerni in mrzli pas. (Vipava in Goriško bi tvorila vroči pas). Za vsako pokrajino je potreba posebnega izbora. Predlagane izbore je posvetovanje v večurni dež, predelalo in sklenilo, da se uveljavijo samo zadev, dokler se na podlagi sadnih ogledov in vsestega proučevanja ne ustanovi stalni sedni izbor za Slovenijo, kar še ima izvršiti po možnosti še tekoče leto.

2. Drevesničarstvo.

Poročevalci sadjar. nadzor. Fr. Goričaa iz Celja, je v svojem poročilu temeljito pojasnil veliko potrebo večjih državnih drevesnic. Pomanjkanja sadnega naraščaja je tako veliko, ker nimamo v Sloveniji nobene večje niti privatne drevesnice in ker so tozadne domača in tuja podjetja med vojsko ali popolnoma prenehala, ali pa vsaj zelo skrčila predelovanje sadnega drevja. Sklenilo se je predlagati, da se nemudoma ustanove najmanj tri večje državne drevesnice (za vsako sadjarsko pokrajino po eno) in po razmerah več manjših okrajin ali podružnih državnic. Poleg tega je treba z vsemi sredstvi podpirati misel ustanovitve velike privatne drevesnice, ki bi zalačala s sadnim drevjem poleg Slovenije tudi drugo jugoslovansko pokrajino. Zastopnik kmetijske družbe g. inženir Lah je obljubil, da bi utegnila Slovenska kmetijska družba, ki ima takisto dolžnost podprtati sadjarstvo in ki je svoje drevesnice popolnoma opustila, s soudeležbo pomagati, da se omenjeno podjetje ustanovi čimpreje in na najširši podlagi.

3. Oskrbovanje in varstvo sadnega drevja.

Strokovni učitelj g. Fr. Kafol z Grma je podal pregledno poročilo o najvažnejših in temeljnih načelih pri oskrbovanju in varstvu sadnega drevja s posebnim ozirom na izredne razmere sedanjega časa, ko nam manjka najpotrebnejših pripomočkov. Vzroki nedostnosti, zlasti pa neredne rodovitnosti so bili predmet daljše debate. S temeljitim oskrbovajem, rednim gnojenjem in primernim varstvom se bo doseglo tudi pri sadnem drevju obilnejša in rednejša rodovitnost. Posebno se je povdrala tudi v sadjarstvu važnost gnojnico in hlevskega gnoja. Varstvo naj se raztegne vsaj na najhujše in najnevarejše škodljivce karor so: zajec, voluhar, miš, kravata, listne uši, cvetoder in zavijač, škrup in monilija. Ti sovražnički oškocujejo naše sadjarstvo na leto stotisce. Ustanovitev phytopatnoleškega zavoda in varnostne odrede pri uvozu rastlin iz tujih držav je najna po treba.

4. O sadni uporabi

Obširno poročal ravnatelj Kmetijske Šole v St. Juriju ob juž. žel. g. Fr. Belle. Predvsem je povdral važnost sadjarstva iz narodno-gospodarskega stališča. Sadjarstvo nudi potrebno živilo, poviša dohodek zemljišč in daje priliko za zasluge. Glede domače uporabe sadja se je posebno povdralo sušenje, ki ga je treba pospeševati na vse načine in pa racionalna naprava sadnega vina.

Ogromna večina sadja je namenjena pa za kopilo. Zlasti velja to za namizna jabolka trpežnih vrst, kar glede kakovosti daleč nadkriljuje vsako drugo tuge sadje, zlasti ameriške in avstralske proveniente. Industrijske uporabe še nimamo, ker nam manjka primerenega sadja (jagodičastega). Utegne se pa razviti tudi ta uporaba, ko bodo vsi pogoji zato dani. Zlasti bi prišlo v poštev tovarniško izdelovanje sadnih sokov, sadjevca, marmelade in drugih sadnih konserv. Sušenje na debelo za trgovino se bržkone ne bo obneslo, ker ne bo vzdržalo konkurenco južnih delov Jugoslavije, kjer je razvito že od pamliveka.

5. Sadna kupčija in industrija.

Poročevalci klečarski nadzornik Fr. Gombič iz Ljubljane. Slovenija ima jako ugodno lego za sadno kupčijo. Ker meji na države, ki so navezane na uvoz sadja in ker ima zelo ugodne železniške in deloma tudi vodne zveze s sosednjimi državami.

Pred vojno je bil tok sadne trgovine iz slovenskih dežel obrnjen bolj proti severu in vzhodu. Sedaj bi se utegnil obrniti pa deloma tudi proti jugu, zlasti ako se nam odpre prosta trgovina na morju.

Sadna trgovina se bo pospeševala posebno s tem, da se bo pridelovalo enotne sadje v velikih množinah, ki odgovarja trgovskim zahtevam, da se bo pravilno spravljalo, razbiralo in vlagalo in z ustanavljanjem solidnih sadnih društev, moštarn in s primerno velikopotezno reklamo potom časopisima brošur, lepakov, sadnih semenjev, razstav, potovalnih predavanj itd. Obširno se je razpravljalo o vprašanju sadarskega zadružništva. Le tiste zadruge, ki ne bodo ustanovljene iz sebičnih, konkurenčnih se manj pa iz

političnih, ampak zgolj iz gospodarskih interesov v najboljših sadjarskih krajih, in ki bodo v večjih rokah, bi utegnile imeti prihodnost. Konečno je poročevalci obrazložili carinske določbe za izvoz sadja v Avstrijo in Čehoslovaško. V vse druge države je pa izvoz sadja karine prost.

Glede sadne industrije je treba se širše podlagi in velikega kapitala. To je pripustiti vsekakor privatni podjetniki. Podpiranje od strani države bo obstajalo le v raznih ugodnostih pri carini, prevozu in drugih prilikah. S to industrijo bi bilo združiti tudi fabrikacije sadjarskih potrebščin in orodja.

V zadevi trgovsko-obrtni politike je pri tej točki obširno poročal zastopnik trgovske in obrtne zbornice g. dr. Mohorčič, ki je naposled vabil vse kmetijske interese, da naj ostanejo vedno v tem zvezi z trgov. in obrtno zbornico in naj jo ob vsaki priliki informirajo o svojih težnjah in zahtevah.

6. O sadjarskem pouku

je poročeval strokovni učitelj na vinarski in sadjarški Šoli v Mariboru g. Jos. Priol. Iz njegovega temeljitega poročila naj omenimo samo glavne misli. 1. S poukom iz sadjarstva naj se začne že na ljudski Šoli. Ta pouk naj bo vedno v tesni zvezi s praktičnimi vajami na Šolskem vrtu. Nadzorovanje Šol, včetov naj se poveri sadjarskemu ali vrstnarskemu strokovnjaku. 2. Pouk iz sadjarstva se nadaljuje in razširi v kmetijskih nadaljevalnih Šolah. Kmetijski nadaljevalni pouk naj se vpelje po vsej Sloveniji in naj bo obvezen. Učiteljstvu je treba dati priliko, da se v ta namen potrebno izobrazi, predvsem že na učiteljšču in pozneje na 4 do 5 tedenskih kmetijskih tečajih. Zahtevati je da se pouk iz kmetijstva na učiteljščih razširi na vse letnike in primerno poglobi. 3. Na kmetijskih Šolah naj se pouk iz sadjarstva razširi na tedenske tri ure. Posebno naj se uvažuje praktično stran pouka. Absoluten kmetijski Šole mora biti zmožen opravljati vsa sadjarska dela pravilno in samostojno. 4. Zelo važni za razširjanje sadjarskega znanja med ljudstvo so razni krajski ali daljši sadjarski tečaji za kmetske fante, ki naj bi se izobrazili za sadjarske paznike, tečaji za učitelje, špecialni tečaji za spravljanje, vkuhanje in razno drugo uporabo sadja itd. 5. Pouk iz sadjarstva zelo pospešujejo sadjarska predavanja po deželi. Ta predavanja naj izvršujejo zlasti kmetijski veščaki pri okrajnih glavarstvih. 6. Sadjarska književnost je pri nas še jako škromna. Predvsem nujno potrebujemo sadjarske knjige in slovenske pomologije.

7. Sadjarska organizacija.

Poročevalci vinar. instruktor I. Zupanec iz Ptuja. Prva potreba v tej zadevi je ustanovitev sadjarskega društva za Slovenijo, ki bi imelo namen predvsem na najrazličnejše načine pospeševati sadjarski pouk, dobavo cepičev sadnega drevja in raznih sadjarskih pripomočkov, in razstave, gojiti varstvo sadnega drevja itd. Poročevalci je predlagali, da se produkcija sadnega drevja osnuje na zadružni podlagi (skupno pridelovanje in skupno razpečevanje). Konečno je obnavral tudi sadjarsko zadružništvo, ki naj bi se bavilo s skupnim razpečevanjem svežega sadja, s skupno napravo sadjevca, s skupnim sušenjem in drugim konserviranjem sadja. Za enkrat je mogoča samo ustanovitev sadjarskega društva in se v to svrhu izvoli ožji odbor, ki ima pripraviti vse potrebno, da se društvo ustanovi še tekoče leto.

8. Sadni ogledi in razstave.

Učitelj in posestnik g. M. Levstik iz Celja je z velikim navdušenjem poročal o zgodovini sadnih razstav na bivšem Stajerskem, o njih pomenu in nalogah za prihodnost. Njegovo poročilo je pričalo, da je v tej zadevi že veliko deloval in da je tudi za prihodnje pripravljen posvetiti svoje moči takim prireditvam.

Kmetijski svetnik g. V. Rohrmann je pojasnil nekatere okolnosti glede sadnih razstav na bivšem Kranjskem. Na to se je sklenilo prirediti prihodnjo jesen sadne oglede v Novem mestu, Ljubljani, Radovljici, v Celju, v Mariboru, v Velikovcu in event. tudi v Borovljah. V Celju se bodo delale pa priprave za sadno razstavo v večjem obsegu.

K sklepui je poročal referent za sadjarstvo M. Humek o potrebnem načrtu za povzdigo sadjarstva v Sloveniji. Vsled pomanjkanja časa in vseh tega, ker bo treba načrt vrvnati, po predlogih in rezolucijah sadarske ankete, se sklene prepustiti izdelavo osnutka za načrt referentu. Ta osnutek se dopošlje vsem udeležencem v pretres in odobrenje.

to, ker je Protič zagotovil, da bo izvedla nova vlada kar najhitreje volitve.

Narodno predstavništvo deluje spoznano z vlado. Prve parlamentarne seje so skušali motiti demokrat, a jih je zavrnil Protič, rekoč: „Če nimate zaupanja v vlado, pokažite, da vas je tukaj več nego nas!“ Sicer pa ima vlada večino v parlamentu tudi brez demokratov.

V Beogradu je osnoval dr. Smolaka klub takozvanih neodvisnih poslancev iz 16 članov. Ta klub bo podpiral vlado glede kvorum, vendar zato teva v svojem programu koncentracijo vlade iz vseh parlamentarnih strank ali vsaj širšo koalicijo.

Naš poljedelski minister Ivan Roškar vzbuja s svojimi bistrosti omenimi odgovori na razne stavljene mu interpelacije splošno občudovanje v parlamentu. Slovenska kmetска zveza zre s ponosom na svojega ministra kmeta.

Novo vladu bo spravila naše valutno vprašanje in izmenjavo 1:4 pred parlament.

Novo stališče glede izvozne je zavzel trgovski minister Ribarac. Pod prejšnjo demokratično-socijalistično vlado so dobivali izvoznice samo demokrati in socialistični verižniki. Postava pa pravi, da se naj da izvoznica vsakemu, kdo plača carino in plača v gotovi valuti. Sedaj bo pa nadziral izvozne trgovske minister Ribarac sam.

Sedanja vladu je odkrila zavojeno gospodarstvo prejšnje demokratično-socijalistične vlade. Demokrati in socialisti so izpraznili vse državne blagajne, povrh pa še napravili 1/4 milijarde dinarjev nepokritega dolga. Prehranjevalni minister socialist je vodil tako slabo prehrano, da bi bil napravil, ako bi še bil ministruval dalje časa, 1 milijard dolga v enem letu.

Prejšnji minister trgovine liberalec Kramer je skril nekam važne akte o predaji falske elektrarne in razne izvoznice, katere je izdal svojcas proti uvozu nagrobnih spomenikov iz Avstrije.

Novo vladu za Slovenijo je imenovana. Vlada v Beogradu je imenovala novih šest poverjenikov za Slovenijo in sicer: za notranje zadeve: prof. Bogumil Remec; za uk in bogočastje: dr. Karl Verstovšek; za pravosodje: poslaneč Josip Fon; za socijalno skrb: dr. Andrej Gosar; za kmetijstvo: posestnik Jakob Jan; za javna dela: inž. Dušan Serne. Podpis ukaza se bo nekoliko zakasnil, ker je recent odsoten.

Italija.

Pogornji Italiji strijka delavstvo — strijka 70% kmetijskih delavcev. Strajkarji požigajo kolodvore.

V Bolonji je izbruhnil v neki smodnišnici iz neznanega vzroka požar, ki je povzročil več smrtnih žrtev in veliko škode.

V vseh italijanskih občinah so uvedli izkaznice za živila, ki morajo biti uvedene do dne 1. aprila na povsod.

Francija.

V Franciji je dokončana stavka železničarjev, ki se je bila razpredla že po celi ljudovladi. Železniški promet je zopet upostavljen.

Nemčija.

V Monakovem so se vrstile velike demonstracije proti izkoriščevalcem ljudstva: verižnikom, tihotapecem in Judom. Notranji minister je moral obljubiti, da bo štitil ljudstvo proti tem pijavkam in izgnal vse Jude, ki so se naselili po letu 1918.

Cehoslovaška.

Predsednik Cehoslovaške Masaryk je slavlje dne v Pragi svojo 70letnico. Ob tej priliki so bile v Pragi razne slovesnosti. Predsednik je prejel tudi več častitk od raznih sosednih držav.

Madžarska.

Družavni guverner Madžarske je postal oni znani, zagrizeni Madžar, nekdanji avstrijski admiral Horthy. Horthy je izdal na madžarsko ljudstvo razne oklice, v katerih pozivlja ljudstvo, naj zahteva, da se izročijo Madžarski nazaj vsi kraji, katere je moral odstopiti Ogrska sosednem državam. Protimorebitnim nasilnim nakanam nakanam Madžarov bodo nastopile vse sosedne države skupno. Pod Horthyjevem vodstvom bo podivljalo že itak divje madžarsko ljudstvo še bolj kot dosedaj.

Kmetska Zveza.

Naznanila.

Na taboru Kmetske Zveze v Slov. Bistrici govorijo prihodnjo nedeljo (glej vabilo na tabor na 8. strani današnje številke): kmeta Hlebič in Kmetec ter nadrevizor Pušenjak in urednik Žebot. Začetek ob 10ih.

Poročila.

Kmetska Zveza na Koroškem.

Zadnjo nedeljo, 7. marca dopoldne se je vršil ustanovni shod Kmetske zveze v Prevaljah. Društvena dvorana je bila napolnjena. Shodu je predsedoval kmet Ivan Hribenik. Udeleženci, kmetje in delavci, so z velikim zanimanjem in pozornostjo poslušali govornika Krajnca. Govornik je razložil sedarji politični položaj, povedal koliko je Vseslovenska Ljudska stranka in Kmetska zveza storila za blagor-kmetskega prebivalstva in delavstva. Kmetska zveza stoji na neomejni podlagi katoliške vere. Verska podlaga Kmetske zveze je poročilo, da bo res za ljudstvo delovala. Ker le na verski podlagi more biti vrla, poslanci in

Politični ogled.

Jugoslavija.

V Beogradu se vršijo seje narodnega predstavništva. Novi ministrski predsednik Stojan Protič je podal parlamentu vladno izjavo. V tem programu vlade je povdral Protič: 1. Boj za parlament. 2. Delavni program nove vlade. 3. Stališče nove vlade napram jadranskemu in albanskemu vprašanju. Ta izjava je napravila na parlament najboljši utis, osobi-

ministri pravili do vseh, predvsem pa se zavzeti za tiste stanove, ki so pomoči najbolj potrebeni, to je kmetski, delavski in srednji obrtni stan. Slovenska Ljudska stranka in Kmetska zveza je slovenskemu kmetskemu in delavskemu ljudstvu zlasti gmotni položaj zboljšala s posojilnicami in zadružnim delom in ga tako iztrgala iz kremljev brezsrečnih oderuhov. V tej smeri bo kot krščanska stranka delovala tudi zanaprej.

Posestnik in delavec Jurij Kugovnik, načelnik Delavskega društva in Strokovne zveze, je zahteval, naj vlada dela nato, da se kar najhitreje izvrši agrarna reforma in pripomore delavcem do hišice in koščeka zemlje.

Izvolil se je krjevni odbor Kmetske zveze. Ni jamči, da se bo Kmetska zveza izbirno razvijala.

Slednji so sklenili zborovalci tole resolucijo: „Zahetamo, da se vkljub krivični započeti izmenjavi kronske bankovev za nove dinarje v razmerju 1:4 denarna vrednost uredi tako, da ljudstvo pri tem ne bo trpelo nikake škode. Zahetamo razmerje krone in dinarja 1 za 1.“

Popoldne se je vršil zaupni sestanek Kmetske zveze. Udeležili so se ga može in mladeniči iz Crne Guštanja in Kočelj. Sklenili so, da pošljemo koroško Kmetsko zvezo na vlado sledečo peticijo ali prošnjo:

„Dne 5. in 9. majnika 1919 so zavedni Slovenči v Možiški dolini utrpteli od strani Nemcov, ki so ropali živino, živež, obliko, perilo itd., občutno škodo. Komisija, ki je škodo ocenjevala in zapisovala, je o-skodovanem zagotovila, da bo škoda vsaj v tej visokosti povrnjena, kakor je bila ocenjena. O-skodovanci čakajo že osem mesecev zaman. Zato prosijo, da bi se jim škoda, kakor je bila svoj čas od vlade baje obljudljena, povrne.“

Ta shod in popoldanski sestanek sta otvorila že lani započeto organizacijsko delovanje Kmetskih zvez na Koroškem. Kmetske zveze Možiške dočne! Pozdravljeni! Združeni hočemo na podlagi krščanskih načel delovati za duševni in gmotni blagor našega ljudstva!

V Galiciji pri Žalcu se je dne 7. t. m. vršil dobro obiskovan shod Kmetske Zveze. Predsedoval je župan Krajnc. Govoril je urednik Žebot Navzdi samostojneži so sprva sicer kazali že nekaj korajže, a ko so bili pozvani, naj se oglasijo k besedi so se na tihem izmuzali iz zborovalnice.

Sv. Florjan pri Rogatcu. Shod-Kmetske zveze dne 29. februarja se je pri nas prav dobro obnesel. Župan Ducman je predsedeval shodu, govoril pa je urednik Žebot iz Maribora. Naša župnija je do malih izjem vsa v taboru naše krščanske stranke.

Tudi v mestih napredujemo. Ljudje spregledejo, da jih liberalci s svojo „Samostojno“ samo za nos vodijo. Celo v Posavju se je obrnilo mnogo na bolje. Dobivamo poročila, da odstopajo celo taki od Samostojne, ki so že nekdaj naši nasprotniki. Število naših somišljenikov raste. V Mariboru Slovenska Ljudska Stranka vsak dan pridobiva novih pristašev. To je pokazalo mesečno zborovanje dne 8. marca. Dvoran je bila nabito polna zborovalcev vseh slojev. Predsedoval je gerent mesta Maribor dr. Leskovar, ki ga je občinstvo burno pozdravljalo. Govorili so: dr. Capuder, dr. Verstovšek, Žebot, Karba, Ver, Habjanič, in zastopnik poštih pismenošev. Tudi v Celju in v Ptiju napredujemo.

Za Kmetsko zvezo so nabrali na gosti: Franca Vršič-Marija Horvat pri Sv. Boltenku v Sl. gor. 64 K.

Za Kmetsko zvezo so darovali udeleženci inštalacije vlč. g. župnika Antona Kuhar v Pame Čah 150 K.

Navodila.

Vse kmetske govornike pozivamo, da naj bodo nadslej kolikor mogoče za vsako nedeljo pripravljeni za shode. Navodila daje tajništvo Kmetske zveze v Mariboru.

Zbirajte ob vseh prilikah za volilni sklad Kmetske zveze!

Za organizacijo. Odslej se naj vsi krajevni odbori Kmetske Zveze oz. Slov. Ljudske stranke na bivšem Štajerskem v zadevah organizacije, shodov, zaupnikov in v enakih stvareh obračajo edino na tajništvo Kmetske Zveze v Mariboru. Celjsko tajništvo bo odslej poslovalo samo kot informacijska pisarna naše stranke, kjer bodo dobili somišljeniki potrebna pojasnila. V Mariboru je pisarna Kmetske Zveze v Cirilovi tiskatni (I. nadstropje), v Celju pa pri „Belem volu“ (I. nadstropje).

Odborove seje. Krajevni odbori Kmetske Zveze naj sedaj tik pred volitvami vsaj vsako drugo nedeljo sklicajo sejo odbornikov in zaupnikov. Bolj informirani član odbora naj poroča o političnem položaju. V seji se naj razdeli delo

za organizacijo od hiše do hiše. Poročajte stalno o položaju v domačem okrožju, da imamo tako pregled čez cel naš delokrog. Tajništvo K. Z. v Mariboru.

Domača politika.

Naše ženstvo na deželi mora dobiti popolno volilno pravico. Tako se je sklenilo na neštetih shodih Kmetske zveze v zadnjih dneh. Enak sklep je napravila tudi Kmetska zveza v svoji odborovi seji dne 3. marca.

Ponosni smo na take žene in dekleta kot so vrelle Slovenke v St. Lovrencu na Pohorju. Od veleposessnice do priproste mladenke in dekle vse tekmujejo pri organizaciji za Kmetsko zvezo. Slava jim! Po drugih župnih posnemajte!

Vollna dolžnost. Kmetska zveza je sklenila, da zahteva na vsak način volilno dolžnost. Liberalci, rdečkarji in samostojneži, bi šli kar po trikrat voliti, še bi bilo treba, naši pa navadno radi ostanejo doma za počelo, češ: „Saj boste brez mene tudi opravili.“

Kdo vodi tajništvo Samostojne Kmetske stranke v Celju? Urednik Spindler in stotnik Sancin. To sta kmeta, kaj ne, da je veselje! Celjski liberalni avokat pa je posodil tajništvu Samostojne star pisalni stroj.

Za zgodovino! Tako divjaške stranke kot je Samostojna, se ni bilo na Slov. Stajerju. V Smarju so brez povoda napadli pod komando mesarja Habjana naše udeležence tečaja, v Dobru so hoteli s kamenjem ubiti urednika Krajnca in krono vsemu svojemu divjaštvu je dala Mernoljeva stranka dne 22. februarja v Gornji Sv. Kungoti. Ko so naši murni zborovali v Šoli, pošljeno samostojneži svoje pijsne pretepače s koli in plankami na naš shod. Tako početje se studi tudi takim, ki niso naši. Ce se že vrši političen boj, naj bo vsaj v poštenih mejah.

Da ne bodo pozabili. Samostojni so silno pozabljivi ljudje. Mermolja, Urek in Drofenik kar v enomer tajijo, da bi bila Samostojna kaj v zvezi z liberalci. Pa jim bomo mi ponovili imena liberalnih generalov, ki se pehajo na shodih in na drug način za dražestno-nedolžno Samostojno: V Mariboru: odvetnik dr. Karel Koderman in profesor Voglar, v Celju odvetniki dr. Vekosl. Kukovec, dr. Reisman in dr. Božič, urednik Spindler in kapetan Sancin, v Slovenski Bistrici odvetnika dr. Jos. Pučnik in dr. Florjan Kukovec in Štajercijanski kandidat Ludovik Kresnik, v Posavju odvetnik dr. Dimnik, v Ljubljani vodi njih verižniško družbo „Ekonom“ avokat dr. Sajovic, v okolici Gornje Sv. Kungote Südmarkovec in rekvizitor Paskolo. To so glavni in duševni vodje Samostojne. Kdor tega še do danes ni uvidel, je slep!

„Neodvisni“ ali samostojni so se imenovali prisostni liberalne Národne stranke v Savinjski dolini že pred državnozborskimi volitvami leta 1907 in se hoteli pod to krinko tla izpodbiti Slovenski kmetski zvezi. Ze tistkrat se je tudi tedanji župan Urlep iz St. Jurja ob južni železnici kot „neodvisen“ pehal za liberalce. Po volitvah je „Samostojna“ ali „neodvisna“ razpadla.

Sentjurski Drofenik je razlagal v Smarju takole svojim backom politični položajem: „Kraljestvo SHS je podobno svinji, ki je povrgla 12' prasec. Korito, ki ga imajo, je pa ozko in kratko, tako da jih lahko le šest je pri njem, šest jih pa vzadi civili, odriva one in željno čaka, da pridejo tudi sami h korito.“ Gospod Drofenik, le krepko civilite in se porivajte, morebiti se prikobacate sčasoma vendarle do korita, saj gre samostojnim voditeljem samo za korito. Ko bodo oni jedli iz polnega korita, pa naj drugi civilijo!

Hujskarija med viničarji. Brezverski rdečkarji, ki jim pravimo socijalni demokratje, so začeli v velikem sejati sovraštvo med viničarje in kmety. O tem govorimo v posebnem članku. Rdeči voditelji bi radi svojo satansko hujskarijo spravili v nesrečo tudi kmetske delavce, kakor so jih na milijone onesrečili po mestih in tovarnah. Krščanska ljubezen, ki še vsaj po nekod vlada med kmeth in njegovimi delave, jim smrdi. Viničarji, krščansko misleči kmetski delavci vrzite krive preroke na cesto. Oni so grobokopi vaše sreče!

Gospodarstvo.

Kmetijske podružnice naj takoj skličejo občne zbore, da izvolijo delegate. Pravilno razglasiti se občni zbor v „Kmetovalcu“ tako, da ga dobijo člani vsaj nekaj dni pred zborovanjem v svoje roke, ali pa z osebnimi vabilci (polamci). Izvolite same naše zanesljive može za delegate. Natančne naslove in strankarsko pripadnost delegatov naznamite takoj tajništvu Kmetske zveze v Mariboru.

Jarenina. Naša kmetska podružnica ima dne 25. marca po rani službi božji (28. ura) v gornji Šoli svoj občni zbor. Vspored: 1. Predavanje; 2. položaj podružnice; 3. odobrenje proračuna; 4. pregled računov za leto 1919; 5. volitev delegatov in 6. slučajnosti. Jareničani, pridite!

Sv. Jurij na Pesnici. Kmetska podružnica ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 14. t. m., ob 3. uri popoldne. Poleg volitve delegatov in računskega sklepa bo tudi poučno predavanje strokovnega učitelja iz vinarske in sadarske Šole.

Dobrna. Kmetijska podružnica ima svoj občni zbor dne 21. t. m. popoldne ob treh v čitalnici (kaplaniji). Občni zbor se vrši zato, da volimo delegate za občni zbor Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani. Na dnevnem redu je posebno razgovor o napeljavi elektrike na kmetske domove, o naši pašniški zadruži in drugo. Mi opozarjamemo tem potom naše ministrtvo za kmetijstvo in deželno vlado v Ljubljani na krasno priložnost, šentjoške planinske travnike spremeniti v plodonosne pašnike v prid živinoreje eglega celjskega okraja.

Vizmetinci. Dne 29. februarja se je vršil občni zbor naše kmetijske podružnice, ki šteje nad 360 članov. Pri volitvi je zmagala naša Kmetska zveza na celi črti. Živijo!

Dobrlavas. Dne 29. februarja se je takoj ustavnila okrajna zveza vseh kmetijskih podružnic iz krajev Dobrlavas in Zelezna Kapla. Načelnikom je bil izvoljen župnik Poljanec iz Skocjan v Podjuni, kateri je v svojem zanimivem govoru poročal o raznih perečih gospodarskih vprašanjih za naše okraje in utemeljaval resolucijo glede kulturnotehničnega zavoda, ki se naj ustanovi za slovenske pokrajine v Ljubljani po vzoru jednakih prej obstoječih zavodov v Gradeu in Celovcu. Stavil in obravalo je tudi resolucije na agrarno reformo, glede vrnitve veleposessniških planin kmetom, seveda živinorejskim z drugam, zatem resolucijo proti maksimalnim cenam za živino in glede zavarovanja poslov pri kmetijskih strojnih obratih. Živahnega debata se je razvila pri posvetovanju, kako bi bilo najugodnejše rešiti zadeve glede planinske zadruge Luže nad Globasico, ki je velikega pomena za našo planinsko živino v Podjuni. Postavilo se je novo načelstvo in odbor na obširni in demokratični podlagi. Navduševalno in zelo prikrovivo je prvokrat nastopil kmet Kačnik iz Skocjan, ki je priporočal svojim tovarišem izobrazbo. Kar znaš — to velja! Sinški nadpoštar Ravnihar je govoril v istem smislu. Kar je zelo hvalevredno, je treba omeniti tudi to, da so se kmety resno, mirno in samozavestno udeleževali debate. Bil je to nekak koroški kmetijski parlament, kateri se naj večkrat vrši ne samo v Podjuni, ampak tudi v velikovškem okraju in Rožu. Dal Bog in to trdno upamo, da se plebiscit ugodno izvrši. Vedito, rojaki ostalih jugoslovenskih pokrajin, da postane Koroška cvet in krona v Jugoslaviji. Koroški so delavni, trezni in dobri ljudje. Ne na veselicah in plesih, ampak na gospodarskem polju je naša rešitev in bodočnost.

Cebelarsko društvo. Izredni občni zbor Cebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani se vrši neprekliceno dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v Marijanšču soba št. 54. Dnevni red: 1. Izpremembe društvenih pravil. 2. Cebelarski zakon. 3. Slučajnosti. Eventuelne predloge glede cebelarskega zakona naj se pismeno predlože društvu do dne 15. t. m. — Odbor.

Sv. Andraž v Slov. gor. Dne 14. t. m., popoldne po večernicah, bo v Šoli občni zbor cebelarske podružnice, h kateremu se vsi, ki se zanimajo za to, dobičkanosno panogo našega gospodarskega življenja, prav uljudno vabijo. Če bo zadostno število poslušalcev, bo cebelarski strokovnjak govoril o zanimivosti iz cebelnega življenja.

Za naše gospodinje.

Pridobitev mleka.

Mleko, ki igra eno najvažnejših vlog v vsakem gospodinjstvu, zasluži, da se gospodinja tudi briga za pridobitev mleka. Obžalovanja vredna je gospodinja, ki nima dosti mleka na razpolago. Od zdrave krave se mleko lahko takoj po molži uživa, ne da bi bilo prej kuhan. Služi torej za živež, starim in mladim.

Pregovor pravi, da krava pri gobcu molze. Je res, da krave vsled slabega krmljenja ne dajajo toliko mleka, kot bi ga morale dati. Krava, katera molze, mora biti tudi temu primerno krmljena. Kolikrat so zgodi, da mora krava uživati najslabše, pri tem, ko vsa druga živila uživa boljšo krmo. V hlevu stoji krava v zadnjem temnem kotičku, pri tem ko vse, ki ne da polovice dobička od krave, zavzema prvo mesto v hlevu.

Kakor je ponosen gospodar na svoje vole, ki jih je zredil, ravnotako bi morala biti gospodinja ponosna na krave, ki stojijo v hlevu. To tekmovanje med gospodarjem in gospodinjo bi pokazalo, da se izreja krav boljše izplača, kakor izreja volov. Zakaj?

1. Krava da vsako leto eno tele, katero se v 4 tednih lahko proda za 700—800 K.
2. Dobra krava da razun teleta še lahko 3000 litrov in še več mleka na leto.
3. Krava se ravnotako kot vol lahko vporabi za vprego.
4. Krava krmo boljše izrabiti kot vol.
5. Ako pade cena živine, smo z dobičkom krave bolj sigurni kot pri volu.

Čudno je torej, da naše ljudstvo ne redi več krav, ako dajo tudi večjo korist kot voli. Ta napak pa izvira iz tega, ker skoraj nobena gospodinja ne ve, koliko mleka je krava dala na leto in ne zna ceno mleka kot zdravo domačo jed.

Merjenje mleka.

Nujna potreba je povsod, tudi tam, kjer ni mlekarn, upoljati poskušnjo molžo, da gospodinja izvede koliko mleka je krava na leto. Ali molzejo vse krave toliko, da se jih izplača še naprej rediti? Ugotovljeno pa je, da nimam časa za to. Ni res, prazen je iz-

govor za tako malenkost. Nekaj dobre volje je treba, pa bo dobro. Vzemi vsake 14 dni lonček, ki drži pol litra, seboj v hlev, ko greš molzt ali dojiti. Ko stopiš iz pod krave, zmeri mleko takoj, potem šele pojdi molzt druge krave. Ko mleko preceš in nališeš v latvice, ne pozabi zapisati, koliko mleka je imela vsaka posamezna krava. Zvečer pa izračunaš, koliko je imela vsaka posamezna krava mleka celi dan. Premisli, to ti vzame le za trenutkov časa vsakih 14 dni. Videla boste, da se merjenju mleka prav lahko privadiš, ker ti vedno zanimajo, ko vidiš, kako je ta ali druga krava padla v mleku; pri tem, ko daje druga še skoro ravno toliko mleka, kot zadnjič. Ko preteče leto dni, lahko izračunaš pri priložnosti, koliko ti je dala vsaka krava mleka na leto. Ako računaš eno mleka z množino mleka celo leto, vidiš, koliko ti je dala vsaka posamezna krava dobička. Vesela boš, ko si popolnoma na jasnom. Natančno veš, katero kravo boš redila še za naprej in katero moraš prodati, ker ne poplača krme.

Obenem te ti mlečni računi opozarjajo, da poščes vzroke, zakaj ne dajo vse krave enako množino mleka.

Vprašaj se:

1. Kako se je krava krmila in s kakšno kremo?
2. Ali si kravo vedno do zadnje kaplje podojila?
3. Ali si kravo zvesto snažila?
4. V kakšnem hlevu stoji krava? Ali ni morda premajhen, pretopel, premrzel, ali ima dosti svetlobe, ali je zračen in suh?
5. Ali je prišla krava tudi na pašo?
6. Od kakšnega zaroda izvira krava, ki slabo molze?

Tako boste razumela, ljuba gospodinja, kolikor ga pomena je poskušna molža za vsako gospodnjstvo. Sedaj uvidiš, do kakih vprašanje te je privedla ravno poskušna molža.

Ako bi naše gospodinje skrbeli, da se mleko redno meri vsake 14 dni, kmalu bi izginile vse slabe krave iz hlevov, obenem bi gospodar dobil prepričanje, da je boljše rediti krave kot volo.

Mesto Maribor ima lepo prihodnost, razvila se bo trgovina in obrt. Mleka se bo vedno več rabilo. Gotovo se bo reja mlečnih krav našim kmetovalcem iz bližine in daljne okolice prav dobro izplačala. Zato najtopleje priporočamo našim čitateljem predstojec vrstice, da si urede pravočasno svoje gospodarske razmere. V tem vprašanju bodo interesente drage volje podpirale kmetijske podružnice in posebno še gg. živinodravniki. Naj h koncu še priponim, da se najlažje peča s prašičljeno ona gospodinja, katera ima dosti mleka na razpolago. Pa o tem drugič nekaj več!

Zdravilno sredstvo zoper parkljevko in slinovko. V kmetijskem strokovnem listu za živinorejce v Švici priporoča nek živinodravnik zoper živinsko kužno bolezen parkljevko in slinovko sledečo priprosto zdravilno sredstvo: Živinčetu se vbrizga ali da jesu železne soli. Živinodravnik je nameč opazoval, da so živinčeta, ki so pila vodo iz 20 m dolgih železne cevi, ostala zdравa. Obolenost živinčeta je baje odvisna od količine železa, ki se nahaja v krvi živine. V kravje žile je vbrizgal okrog 2 grama železosolnatih raztopin, vsled česar je mnogo že obolelih krav hitro ozdravilo, druge so pa sploh ostale zdrave. Namesto vbrizgavanja se tudi priporoča dajati goveji živini v pitno vodo majhno količino in sicer na kozarec vode za noževno konico železosolnatih raztopin, kar se naj ponavlja skozi 7 tednov.

Cena živini neprestano raste. Na Hrvaškem stanejo klavni veli 16–24 K 1 kg žive teže. „Ubogi“ mesarji se pritožujejo, da ne morejo več shajati. Večinoma vsi mesarji v Sloveniji so že stopili v štrajk.

Seno in otavo plačujejo sedaj 100 do 120 K za 100 kg.

Trsničarjem v Slov. gor.

V Slovenskih goricah, posebno pri Sv. Lovrencu, je bilo v predvojni dobi trsničarstvo precej dobro razvito. Ko so poedinci sčasoma uvideli, da posamezno trsničarsko obratovanje ne prinaša več zadovoljstva dobička, so se združili v zadružo, ki je v strokovnem in trgovskem oziru od leta do leta napredovala in pridobivala s svojim solidnim in cenim blagom na ugledu. Vojna je tudi tu posegla neugodno vmes. Trsničarji so po večji morali odritiniti k vojaki in ker prva vojna leta ni bilo povpraševanja po trsu, pač pa veliko pomanjkanje živeža, so njih svojci ameriške matičnjake spremenili v ujive. Trsničarstvo je pričelo propadati. Sedaj po prevratu je pa zopet veliko povpraševanje po cepljenem trsu. Cepljenke so dosegle visoko ceno. Trsničarji, ki niso bili pripravljeni na takšen naval kupcev, primanjkujejo potrebnih ameriških ključev za cepljenje, ker so svojcas matičnjake iztrebili. Namesto pa, da bi si ameriške matičnjake čimpreje obnovili, segajo nekateri, če sem prav informiran, po nedovoljenih sredstvih. Uporabljajo kratkomalo ključe od smarnice in izabele za podlagu in prodajajo to cepljeno trsje kot tako, kakoršči si kupec želi.

Takšno postopanje je čisto navadna goljufija in vso odsodbe vredno. Ubogi kupec-vinogradnik, ki sadi tako trsje v dobrì veri, si bode čez nekaj let belil glavo, zakaj mu trsje vrahnuje; da je bil opeharjen s podlago, ki ni dovolj trpežna proti trtni uši, mu pa menda ne bo prišlo na um. Vsak vinogradnik, ki bo opazoval prva leta po sajaju, da mu tu in tam kak

trs, katerega cepič je iz kateregakoli vzroka vrahnil, požene iz podlage smarnico ali izabelo, je lahko sigurn, da je bil opeharjen. Da pa tako opeharjeni lahko zahteva odškodnino od svojega brezvestnega dojavitelja, je samoobsebi umevno.

Trsničarji pa, ki vam je na tem ležeče, da obdržite sebi in vašemu kraju dobro ime, opazujte takse nesolidne elemente, kako in kaj delajo; brezvestne je treba razkrinkati in jih postaviti na — sramolni eden!

Tisočkronski in stokronski bankoveci s ponazorjenimi kolki v Prekmurju. Izvedeli smo, da krožijo v Prekmurju ogromne množine tisočkronskih in stokronskih bankovev s ponazorjenimi kolki in da se uvažajo kolki za te vrste bankovev iz Madžarske in iz republike Avstrije. Ker se bodo taksi bankoveci s ponazorjenimi kolki skušali spraviti brezvonomno tudi v osrednje Slovencie, se prebivalstvo opozarja, naj bo prvidno pri prejemanju bankovev v Prekmurju.

Zanesna denarja. Vsi tisočaki se morajo oddati v zameno davkarskim uradom do 15. septembra. Za 20, 50 in 100kronske bankovec pa je čas zamenjave podaljšan do 15. aprila. Vsak se naj potradi, da imenovane bankovec kmalu zamenja pri določenih denarnih zavedih. Bankoveci ene krone, dveh in desetih kron pa že ostanejo dalje v prometu, dokler se novi ne natisnejo. Sedaj se torej lahko plačuje z novimi kronske dinarskimi bankoveci, ki imajo poleg dinarske vrednosti natisneno tudi konsko veljavno, tako da velja 1 dinar 4 krone. Razen teh se morajo tudi sprejeti kot plačilo bankoveci prejšnjega srbskega kraljestva. Tudi pri teh velja 1 dinar 4 krone. Obrtniki in trgovci, ki bi se branili sprejemati plačilo v teh postavno določenih bankovich, se labko kaznujejo tako, da se jim vzame obt.

Rok za zamenjavanje konskih bankovev razven za tisočake, ki se morajo zamenjati do vstetege 15. t. m., se podaljša in sicer za bankovec po 100 K do vstetege 15. aprila t. l. Za druge vrste bankovev se bo podaljšani rok pozneje objavljen. Tako mile zime, kot je letos, še starci ljudje ne pomnijo. Snega nismo imeli prav nič. Marelice in breskve se že razcvetajo. Ljudje že sadijo krompir. Ozimne trijipo sušo. Bog nas varuj spomladanskega mrazu!

Tedenske novice.

Razprodajalci Slovenskega Gospodarja in „Straže“.

Nasprotniki, zlasti samostojna kmetijska in socialističademokrščka stranka preplavlajo deželo s svojimi listi „Kmetijski list“ in „Ljudski glas.“ V vsako vas ga vasiljujejo, pred cerkvijo ga ob nedeljah razprodajajo. Tako širijo nasprotniki svoje slabo časopise! Tembolj imamo mi pravico in

dolžnost, razširjati naše dobre liste!

Mnogo se jih je v našem upravnosti že oglasilo, ki pridno razprodajajo „Gospodarja“ in „Stražo.“ Le oglasajte se še!

V vsaki župniji bimoral kdo

ob nedeljah, praznikih, sejmih, sploh ob dneh, ko se zbira pri farni cerkvi več ljudi, pred cerkvijo razprodajati naše liste: bodisi organist ali mežnar ali kak drug mož, ali fant ali dekle! Pogumno pred cerkvijo

i di med ljudi

od gruče do gruče ter ponujaj list. Za opazke naših nasprotnikov se kar nič ne zmeni! Strah pred našo stranko govori iz njih. V večjih župnihaj si

organiziraj pomočnike,

ki bodo po posameznih vaseh in občinah širili naše liste!

Za svoj trud

dobiš 20% nagrade,

to je: peti del izkupička. Od vsakih 60 vinarjev, ki jih dobis za eno številko „Straže“ ali „Gospodarja“, je 12 vinarjev tvojih. Od neprodanih številk odreži glave, to je zgornji del ali napis „Slovenski Gospodar“ („Straža“) ter jih pošlji takoj prve dni vsakega meseca nazaj kot tiskovino. Vsak mesec dobis od našega upravnista račun, ki ga poravnas po poštini položnici.

Delo za naše časopisje je misijonsko delo!

V Orlu in Dekliških zvezah ter Marijinih družbah naj bo pri mesečnih sestankih redno nekaj minut razgovor o razširjenju naših listov.

Letošnji glavni nabori se bodo vršili po sledenem redu: I. V Mariboru v Meljski vojašnici, objekt I. Dne 13. marca 1920 za občine: Lajtersberg, Krčevina, Kamnica in Jarenina. 15.: Sv. Peter, Sp. Šentjakobski dol. 16.: Zg. Šentjakobski dol, Plodenica in Jelovec. 17.: St. Ilj, Dobrenje, Sv. Jurij ob Pes. in Gradiška. 18. Grušova, Janževska gora, Kainčja, Ciglence, Sv. Kriz in Plač. 20.: G. Sv. Kungota, Sv. Marjeta na Pes. Sv. Martin pri Vurbergu in Pesniški dvor. 22. Poljška vas, Na Ranči, Ročpol, Slemen, Čepčnik, Štalinški dol, Sp. Duplek in Boč. 23.: G. Duplek, Dragučova, Breternica, Ceršak, Vesek in Vrtice. 24.: Šv. Lenart v Selnicah ob Muri. 25.: Studenci, Bistrica pri Limbušu in Vrhov dol. 26. Bistrica pri Ručah, Fram, Gorica, Podova, Ješenica, G. Hoče in Sp. Hoče. 27.: Rače, Limbuš, Kumon, Lehov pri Ribnici Dogoš in Lobnica, Šp. Sv. Miklavz, Leka, Sv. Lovrenc, Morje in Ruče. 10.: Sv. Marjeta na D. p. Bohova Orehovala, Pohorje, Pekre, Pivola, Banče, in Tezno. 31.: Pobrežje, Radvanje, Rogač, Rečenjak in Razvanje. 1. aprila: Rdečibreg, Slinica, Škeka, Činčat, Smolnik in Žrkove. II. Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. v Aubl-novi Novi gostilni. Dne 6. aprila: Partenje in Korena, Sv. Benedikt v Slovenskih goricah. 7. Čagona, Žimica, Andrenci, Brezovica, Cogotinci, Anton v Slov. gor. in Cermensak. 8.: Drvarje, Jablanice, Osek, G. Voličina, Biš, Sp. Gašteraj, Šm. Gašteraj, Lekova, Gočova, Verjane, Sv. Jurij v Slov. gor., Kremberg. 10.: Ledinek, Malna, Sp. Porčič, G. Porčič, G. R. Češica, Ragognica, Selce, Senarska in Smolnice. 12.: Žitence, Sv. Trije Kralji, Sp. Žerjavci, G. Žerjavci, Šentarova-Radehova, Trotkova, Zamarkova, Žice, Župetinci in Sv. Trojica. III. V Slov. Bistrici v mestni hiši. Dne 15.: Sv. Ana, Bukovec, Dežno, G. Bistrica, Frajhaim, Slov. Bistrica, Gabernik, Hošnica in Pekel. 16.: Hrastovec, Ogljenšak, Jelovec-Makole, Kalše, Crešnjevec, Žablje, G. Ložnica, Sp. Ložnica in Laporje. 17.: Sv. Martin na Pohorju, Modraž, Sp. Novavas, Vrhloga, Oselj, Pečke in Smrečno, Polkoše, Brezje in Luščka vas. 19.: Poljčane, Pretrež, Šentovec, Sp. Poljščava, G. Poljščava, Stanovska, Ritoznoj, Verhole in Lovačavas. 20.: Tinje, Štatenberg, Stopno, Studenice-trg, Bojtina in Cigonce. — Nabor se prične vsaki dan ob 8. uri zjutraj; naborni zavezanci pa se imajo zaradi porazdelitve zavesti 7. uri zjutraj v nabornem prostoru. K naboru morajo priti vsi vojaški obvezanci letnikov 1896–1900. Nadalje se bodo rekrutovali tudi oni vojaški obvezanci, letnikov 1896, 1897 in 1898, ki so bili dosedaj: a) za vojaško službo nesposobni, b) ki niso še odslužili roka v kadru (aktivni službi) bodisi v avstro-ogrski ali v naši vojski in c) ki dosedaj iz kateregakoli vzroka sploh še niso služili pri vojaki. Oni, ki se izogne naboru, bo s silo priganjan in kaznovan. Vsak obvezec mora k rekrutovanju pristati s seboj: 1. i ružinsko poročilo, izdano od župneg a urada, potrdjeno tudi od občine. 2. Uradno potrdilo od davčnega urada o celoletnem neposrednem davku vojaškega obvezanca, ali pa glavarja družine; tudi potrdila, da so ne plačajo nopen davek, so pristati s seboj. 3. Uradno potrdilo od občine o njegovem celokupni vojaški službi in sploh vse vojaške dokumente. Kdor se ne bo preskrebel in s seboj prinesel gori navedene dokumente, bo na vsak način moral služiti polni rok, določen za aktivno službo. Občinski predstojniki imajo skrbeti da nabora.

Za kmetske sinove. Glavni odbor Kmetske zvezde je v svoji seji dne 3. marca sprejel predlog, naj se dovoli doma nujno potrebnim posestniškim sinom oprostitev vojaške službe. Predlog se je poslal vladni v Beograd.

Orli, Dekliške zvezze, Marijine družbe! Razgovorite se pri mesečnih sestankih, kaki bi najbolj uspešno širili naše liste „Slovenskega Gospodarja“ in „Stražo“! Ob priliki prevoza junaka Malgajevega trupla iz Guštanja v St. Jur ob južni žel. dne 26. 10. 1919 se je na glavnem trgu v Guštanju poslovil od Malgaja predsednik Narodnega sveta za Mežiško dolino g. Andrej Oset s sledenimi besedami: Slovenski Korotan! Danes napočil Ti je dan najglobokejše žalosti, Danes pa Te navdaja tudi čut najiskrenje hvalenosti. Kot predsednik koroškega Narodnega sveta je mi častna naloga, posloviti se v Tvojem imenu, slovenski Korotan, od enega izmed najboljših, od enega izmed najplemenitejših sinov Jugoslavije, od njega, ki je v dnevi splošne onemoglosti, v dnevih brezrednega razsula, v času, ko so po širiletni vojni izmučene armade hitele k svojim dragim, Šel tja, kjer ni pričakoval objema drage mamice, Šel tja, kjer ni mislil najti miru, ne počitka, ampak kjer ga je čakal nadaljni in še večji napor, pomanjkanje in smrt. Dragi Malgaj, moj najljubši prijatelj! Ob Tvojih zemeljskih ostankih zbrani, slovenski Korotan kipi brezmejne zahvale in otročje udanosti, ko Te spremišča nemega in mirnega v naravo Tvoje rodne grude. Kot čudotvornik v življenju ostani pa tudi čudotvornik v smrti! V mladini, ki se pride na Tvoji zadnji poti poklonit Tvoji plamteči ljubezni do milje slovenske domovine, vzgoji nam same Malgaje! Slava Ti!

Umrl je dne 24. februarja v Partinjah bivši mnogoletni župan Mihael Dolajš. Rajni je bil kremenit značilni, strogo versko naroden, občespoščovan in priljubljen mož. Vzglednemu možu, ki je umrl v visoki starosti 69 let, svetila mu večna luč! Umrl je v Smarju pri Jelšah v sredo 3. t. m. v visoki starosti 88 let eden najuglednejših mož naše

fare. Tomaž Stoklas, posestnik in cerkev. ključar v Dvoru. Z rajnim je odšel od nas star, kramenito značajen boritelj za slovensko, katoliško in kmetsko stvar, za katero se je potegoval od "taborških" časov pa do najnovejših dni vedno v prvi vrsti neutrašeno in spremne. Skozi štiri dobe je stal na čelu okoliške občine, dolgo vrsto let načeloval krajuemu šolskemu svetu, več desetletij pa je bil duša političnega življenja svojih rojakov, dokler ni na njegovo mesu stopil njegov sin Jože, sedanjji okoliški župan in krajevni predsednik SKZ. Prijatelj in svetovalec mu je bil pri tem "Slov. Gospodar" od začetka ko je zacel izhajati. Kako priljubljen in občespoštovan je bil rajni, kljub temu, da je kot celi mož povedal vedno prek strahu resnico vsakemu v obraz, je pokazal njegov veličasten pogreb. Bodiljubi Bog zaslужnemu starčku bogat plačnik. Spoštovani rodbini pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Specijalist dr. Benjamin Ipač, osem let asistent in operater Ljubljanske in Dunajske univerzitetne klinike za ženske bolezni in porodništvo, ordinira v Mariboru, Gosposka ulica št. 46.

O protestnem JDS shodu v Mariboru bodo sporočili, bo gojota polomija, ker bodo oznanjali svoj JDS evangelični politični Agro-Merkur dr. Zerjav in znana polomnika: dr. Lojze iz Celja in mariborski šolnik-retor Voglar. Postopanje NSS pa odobravamo, kdo bi šel na roko stranki, katera se brati z Nemečem nemškutarji. Napredne planke se ne kršijo, ampak so se že polomile!

Po čem prodajate sol, je vprašalo okrajno glavarstvo v Ptiju neko našo zadružno. Ko je dobrodošlo, da po 4 K 20 v 1 kilogram, se je glavarstvo začudilo, kako je to mogoče. Saj trgovci prodajajo sol 1 kilogram po 5 do 6 K, pa še "gorplačajo". Kako gorplačujejo liberalni, nemšurški in samostojni verižniki, se vidi. Njim rastejo trebuh, ljudstvo pa poginje. Ali se okrajno glavarstvo boji za obstanek verižnikov?

V Ribnici se bo 20letnica Marijine družbe obhajala s tridnevnicami, katero bo vodil misijonar g. dr. Alojzij Nastran iz Ljubljane, od 23. do 26. t. m.

Nova sleparstva. V šmarskem in rogaškem okraju se klati nek agent, ki ponuja lahkovernim ljudem različno blago za obleke po slepo nizki ceni. Ko si ljudje zborejo vzorce blaga in plačajo agentu kupnine, jih slepar vabi, da gredo ž njim do bližnje postaje po blago. Toda sleparski agent izgine v temnični brez sledu, opeharjeni ljudje se pa vračajo žalostni in potri domov. Tako n. pr. je slepar ogoljafal Razo Ogrizek in Razo Turnšek iz Erjavice pri R. Slatini. Ljudje, pozor pred sleparji!

Pozor pred goljufi! Uprava narodnega gledališča v Zagrebu je natiskala okoli 2000 komadov bonov. Ni jih je potrebovala pri predstavi "Mercadel". Ti boni so tiskani v francoskem jeziku in se glase na 100 in 50 fr. v zlatu. Na obeh straneh imajo ta tekst: "Republique Française Bon de cent (ili cinquante) francs en or. Paris, le 17. janvier 1919. Secrétaire: Lafajete, 100 (upr. 50). President: Renaudel, 100 (upr. 50)" in na vogalih št. 100 ali 50. Boni po 100 fr. so rumene, po 50 fr. pa modre barve. Dasi je bila po uverjenju gledališčne uprave večina teh bonov takoj po predstavi uničena, poslužujejo se goljufi v Zagrebu in okolici teh bonov in jih izdajajo za francoski denar. Občinstvo se svari pred takimi goljufi in se pozivlja, da vsak slučaj take, če tudi poskušene goljufije takoj naznani pristojni oblasti, da se zamore proti krievu postopati po zakonu.

Najlepše knjige za sv. postničas: 1. "Marija, Zalostna mati." Spisal dr. Josip Hohanjec, profesor v Mariboru. Ta knjiga je primerna za vsakogar, zlasti za krščanske mladenke in matere, da jo čitajo in premišljajo vsak dan, posebno pa ob petkih v postu. Mirno lahko trdimo, da je enako dobrih knjig, kakor ta, le malo med ljudmi. Dobri se pa v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, in stane s poštnino vred 7 K. Krščanske mladenke in krščanske matere, sežite po tej izborni knjigi! — 2. "Na Kalvarijo!" Spisal Fr. Šegula. Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Stane s poštnino vred 7 K. Ta knjiga obsegata 30 krasnih križevih potov za razne razmere človeškega življenja. V njej najde tolažo: mož, žena, mladenec in mladenka, zato jo vsem stanovom najtopljeje priporočamo. Naroči se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Razgled po svetu.

Svica. Ustava, ki so jo izdelali radikalci po svoji zmagi nad katoličani leta 1847, je imela jasen namen, katoliške manjšine trajno pritiskati k tloru. Glavna točka ustave v tem oziru je izgon jezuitov. Sčasoma so si katoličani svoje stanje zboljšali, zlasti s proporcem pri volitvah. Toda marsikateri predsednik protestantskega prebivalstva do katoličanstva, zlasti do jezuitov, so ostali še vedno. Antipatija do katoličanov je tudi eden vzrok, zakaj se protestantski Švicarji protivijo, da bi se Predarelsko priklipilo Švici. Zlasti pa jim glede Predarelske dela težave vprašanje jezuitov, ki imajo v Feldkirchenu svoj kolegij. Sedanja ustava izključuje jezuitski red, zato bi se moral prej ta temeljni zakon revidirati. V nekaj letih se to gotovo izvrši. O tem nikdo ne dvomi. Se ni dolgo, kar je izmed svobodomiselcev v Luzernu nekdo zahtoval, da se kulturno-bojne točke zvezne ustave odstranijo. Katoliško gibanje je v Švici povsod že prav življeno. V zveznem svetu sta zdaj dva prepri-

čana in nadarjena katoličana: zvezni predsednik Mata in Müsy iz Freiburga.

Francoska in Vatikan. Značilno je, da je v francoski zbornici zahteval zopetni stik Francoske z Vatikanom pastor Soulier, ud reformirane cerkve, in dokazoval, kako umestno bi bilo, da pošlo v Rim zastopnika Francoske. To spričuje, da je želja po stiku s Sv. stolico v francoski zbornici splošna. Francoska se zopet dviga!

Diplomatski zbor pri Sv. stolici se je tekom leta 1919 precej izpremenil. Stevilo veleposlanstev je naraslo od 1 na 3: Španska, Brazilija in Peru. Stevilo poslanstev od 15 na 18: Argentinija, Bavarska, Belgija, Bolivija, Brazilija, Chile, Kolumbija, Kostariča, Angleška, Nikaragua, Nizozemska, Peru, Portugalska, Prusija, Rusija. Na novo so ustanovile pri Valikanu poslanstva: Poljska, Jugoslavija in Venezuela.

Starši za katoliško šolo. Katoliški starši Saške so izdali klic, v katerem pravijo med drugim: "56 katoliških ljudskih šol s 24.000 učencami in 370 učitelji — nasproti 2270 evangeljsko-lutrovskim ljudskim šolam s 777.000 učencami in 14.390 učitelji — bojuje od decembra 1918, zlasti pa od julija 1919, težak boj za svoj nadaljni obstoj. Saška vlada zahteva namreč od katoličanov, naj se začne takoj pogajati za to, da se katoliški in lutrovski šolski okoliš zdržijo v skupno šolo. Tega se saški katoličani, ki jih je nad 1 četrto milijona, enodušno branijo. Ker naše katoliške ljudske šole, ki jih je tekom stoletja ustvarila katoliška pozrtvovalnost, bi taka spojitev zadavila in katoliška šolska vzgoja bi prenehala... V tej stiski prosijo katoliški starši na Saškem za pomoč svoje brate v državi."

Italijanska ladja je zopet pripeljala v Dubrovnik 2.200 naših vojnih vjetnikov. V Dubrovnik je došlo tudi 700 naših izseljencev iz New-Yorka.

Jugoslovenski kapitalisti v Južni Ameriki snuje veliko paroplovno društvo, ki namerava vzdrževati promet med Jugoslavijo in Južno Ameriko. Društvo bo osnovano s 100 milijonsko glavnico.

Nemci so napravili zadnje dni preizkusne za brezžični telefon na razdaljavo 700 kilometrov. Poizkusili so uspeli izborni. Pogovore je razumela brezžična postaja v Moskvi, ki je oddaljena od Berlina 1700 kilometrov.

Vojško dušeskrbje v Zedinjenih državah in Kanadi. V Zedinjenih državah je versko štetje med vojaki pokazalo, da je katoličanov precej več nego se je mislilo na podlagi dosedanja cerkvene statistike. Tako, ko se je zbrala vojska, so se katoličani zavzeli za to, da preškrbe svojim vojakom primerno dušeskrbje. Sv. Oče je imenoval takoj vojaškega škofa, ki si je privzel pet generalnih vikarjev. Država je nastavila 784 vojaških duhovnikov. — Tudi v Kanadi je bil imenovan vojaški škof, ki je goločil enega generalnega vikarja za Kanado in enega duhovnega predstojnika za vojne čete na Francoskem. Vojaških duhovnikov so našeli 82.

Dopisi.

Pesnica. Pred kratkim je imel Mermotja takoj shod. Tu si lahko videj Laha Paskofo, Nemca Sallerja, Poljemca Smoniga, "Jugoslovana" Froma in druge. Zmes so bili tudi ljudje, ki so hodili leta 1918 na Dunaj Jugoslavijo podirat. (So bili tudi verižniki, tihotenci, vojni dobičkarji? vprašanje črkostavca.) Agitiralo se bo naprej, da samostojna dela "samostojno". Kaj pa, neki Voglar in advokati vabijo na začepne sešanke Mermoljeve kaprole? Agitiralo se bo naprej z vero. Vprašajte g. Mermolja, kdaj so bili vaši kaproli zadnjikrat v cerkvi? Kdaj pri zakramenti? Kar se zida na laž in hinavščino, ne more imeti obstanka.

Št. IIJ v Slov. gor. Stotnik Vavra je vložil proti izgonu iz naše države priziv na dež. vlado ter je dobil odlog do rešitve priziva.

Sv. Duš na Ostrem vrhu. Socijal demokrščanska stranka je imela pri nas dva shoda. Ta shoda sta bila tako klaverne, da se nam ni zdelo vredno pisati o njih. Prišlo je par delavcev s Fale in je zlobno s pomočjo tukajšnjih nezadovoljnežev kak v 15. včina mladih nerazsoodnih deklet in fantov. Tem bi seveda bilo najljubše, ako bi se pri kmetu samo dobro jedlo, a nič delalo. Ker pa poroča "Ljudski glas" v št. 8 o velikem uspehu teh shodov, moramo tudi mi pojasniti zadevo. Na smošen način napada ta list tukajšnjega g. Majcenja. Naenkrat so naredili iz njega najnovejšega klerikalca in najhujšega goljula. Ako ravno g. Majcen ni pristaš naše stranke in nismo resnici na ljubo pripoznati njegovo pozrtvovalno delo tukaj ob meji. Pri tem narodnem obmejnem delu ne pozna g. Majcen nobenega strankarstva. Za njegov trud pri aprovizaciji in občini mu je hvalezen celi okoliš. Nazadovoljni so le ljudje, kateri so vprek v vsem in sami s seboj nezadovoljni in njim je Avstrija še vedno zemeljski raj. In tak je odbor socijaldemokratske stranke. Poglejmo si pa naš odbor socialistov. Predsednik ni povedal svojega pravega imena, piše se Zaucer in ne Srnko, kakor njegov polbrat in ebednik. Tajnik je zamočil krstno ime. Sramujeta se menda svojih šarš. Blagajnik pa je človek, ki je kot posestnik svoje pridelke spravljal še le o Veliki noči. Ni čuda toraj, da je moral svoje posestvo pridati in bi sedaj kot pristaš socialistov menda rad dobil premoženje skrbnih ljudi. Predsednik in prideljen odbornik sta sina hudega nemčurja sama nemškutarškega mišljenja in nasprotnika SHS.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Tako uradno pa nemara ne smatra kdorsibodi svojega JDS-sarstva ka-

koršentlorenško gerentstvo, ki je dalo neko vabilo JDS na nek javen shod v Ljubljani nabit načavnost na občinsko desko med uradna naznanila. Pregrešali smo le na plakatu občinskega pečata in besedila: Sprejeto in nabito dne . . . Št. . . Oj gerent preslavni sie že pozabili na tisti "shod" samostojnarjev pred par tedni, ko vam je prišlo na "zborovanje" celih šest zborovalcev! To je javna tajnost in budomosti jezik namigujejo, da je bil v neki hiši skrit "govornik", kip a si ni upal na dan. Cesar tu doma niste dosegli, mar upate v tujini, da vam bo kdo načavnost v belo Ljubljano šel poslušat in reševat JDS sarstvo! Oj gerent prevneti, zastonj je vaš crud! Prečrčani smo, da, če bi šlo zoper nemčurje in socije, ne bi priobčevali vabilo tako "uradno".

Loče. Za kaplana je prišel g. Bogdan Lendovsek, bivši vojni kurat.

Zreče. Pri nas so pri zborovanju za volilne pravice govorile pod predsedstvom Barbike Lamut: gospa Kekičeva in gospa Rebolova, sesri Orož Ha-nnika in Mimika v imenu deklet, služkinja Graš Mimika za svoje tovarišice.

Poljčane. Dne 28. svečana 1920 ob 8. uro pooldne je umrla gospa Lucija Detiček, soproga posestnika in župana v Poljčanah po zelo dolgi in mučni bolezni, sprevیدena s sv. zakramenti v 68 letu svoje starosti. Rajna je bila skrbna gospodinja, svoje otroke je vzgojila v krščanskem duhu, ker je pa vsled operacije v bolnišnici v Ljubljani, v kateri je bivala od meseca oktobra do 15. decembra 1919, popolnoma ostepela, je vkljub sleposti vdano prenašala nepopisno voljno svoje grozne boleznine, katere je imela v glavi. Edina tolažba in pomoč v strašanski bolezni ji je bila njena hčerka Micka. Mila hčerka ti, plačilo za tvoj trud ti ne izostane, torej bodi potolazeča, saj si izpolnila svojo otroško dolžnost do svoje ljubljene matice. Sv. maša zadušnica se je brašla dne 1. marca 1920 ob 8. uri zjutraj, po kateri se je vršil pogreb. Ostali žaluoči obitelji Detiček ovi izrekajo najsrdečnejše sožalje. — Ravno isti dan in ob isti uri je umrla gospa Helena Rober, posestnica v Poljčanah v 71 letu, sprevیدena s sv. zakramenti, tako so dve sosedji v enem dnevu in v isti uri preselile v večnost, katera vsakega čaka. Počivajte v miru dve sosedi. Kako so bile rajne ljubljene, je pričal obilen obisk ter spremstvo pri pogrebu.

Iz laškega okraja. "Kmetijski list" št. 9 od 26. svečana nastopa proti bivšim štajercicem in nemčurjem, kateri so sedaj v Samostojni, in sicer piše tako-le: "Kdor ni za ta naš državotvorni program, tak tudi član naše stranke biti ne more. Zahrbni elementi tajno hujskajo proti Srbom, posebno so to bivši štajercicanci. Na take jastrebe je treba paziti, da ne širijo strupa med ljudstvom." Da, tukaj ste zapisali resnico, taki jastrebi imajo sedaj svoja gnezda ravno v Samostojni, kar se je najlepše pokazalo v St. Lenartu nad Laškim, kjer so bili tisti ljudje, kateri so napadali duhovnike in naše stranko zaradi Srbov, izvoljeni v krajevni odbor Samostojne. Torej le brezovo metlo v roke, potem bo pa malo pri Samostojni ostalo.

Sv. Lenart nad Laščem. Naši samostojniki kaj radi podarjajo, češ, mi, pimamo nič opravili z advokati, naša stranka je oti njih popolnoma neodvisna. Kaka laž je to, kaka hinavščina! Ko je bil pri nas shod Samostojne, tedaj so prišli lebaki za ta shod k nači iz pisarne liberalnega advokata dr. Roša na Laškem. Ta gospod nagevarja pri vsaki pričuti ljudi, naj pristopijo k Samostojni. Ako si upate to tajiti, vi samostojniki — Spilane in drugi, tedaj: a: imenujemo že naprej lažnike in hinavec; in da hočete, da ta očitek ne ostane na vas, tedaj vložite tožbo zoper nas pri svojem duševnem očetu dr. Rošu, da mu doste kaj zastopiti. Pa to še zapomnite, vi politični bratje liberalnih advokatov, ki ne morete videti naših duhovnikov: nobeden kmet še ni prišel ob svoje posestvo radi kakoge duhovna, radi liberalnih advokatov pa je že mnogo kmetov moralno trpeti ogromno skledo. In vendar ste vi samostojniki veliki prijatelji liberalnih advokatov, v vsakem duhovniku pa vidite svojega nasprotnika. Da, da, voz! Samostojne stranke vlečete vi samostojniki, a vajeti imajo v rokah liberalni advokati. Tako je in, nič drugače!

O pozarjam na zborovanje mariborskoga okrožja, ki se vrši v pondeljek, dne 15. t. m., popoldne ob dveh, v dvorani katoliškega pomočniškega društva v Mariboru, Apoteatarska ulica. Udeležba je za orlovske odseke okrožja obvezna. Pošljite zastopnike!

Prireditve.

Št. IIJ v Slov. gor. V nedeljo, dne 14. sušča, popoldne ob pol štirih se vrši v Slov. Domu kino-predstava. Igra se najvažnejši zgodovinski film: "Zivljenje, trpljenje in vstajenje Jezusa Kristusa. Krščanski Šentiljčani in sosedje, pridite in si oglejte slike iz delovanja našega Zveličarja!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Kmetsko brajno društvo ima prihodnjo nedeljo, dne 14. sušča, popoldne po večernicah svoj letni občni zbor v društveni sobi v mežnariji. Ob tej priliki se pogovorimo tudi o društvenih prireditvah v letošnjem letu.

Mala naznanila.

Razna:

Išče

se dobro idoča pekarja v najem kje na prometnem kraju najrajši v kakšnem trgu ali mestu. Ponudbe je pošiljati na upravo tegalista pod „Pekarja“. 209

500 K nagrade

tistemu kateri mi priskrbijo dobro upeljano pekarjo pri mestu, trgu ali v vedenji fari, naslov na upravnštvo. 189

Invalid — obrtnik

prosi javnost, da mu kdo prisloči na pomoč kjer porek za najem brezobrestnega državnega posejila, da zopet načne izvrševati svojo obrt. Isključena je vsaka izguba. Ponudbe pod „Invalid“ pošta ležeče, Rajhemberg ob Savin. 211

Dobro idočo

gostilno na deželi ali v kakem večjem kraju se vzame takoj v najem ali na račun. Ponudbe na uprav. pod „Vrl krčmar.“ 213

Iščem

v kakšnem trgu ali v mestu vanci pekarjo v najem, oziroma kupim hišico s par oralni zemlji. Ponudbe na A. Sternar, Teharje (štore.) 218

Sodarsko obrt

je otvoril 198
v Slovenjgradiču JOŽEF ZVONAR,
sodarski mojster.

Prevzame vsakovrstno sodarsko delo po dnevnih cenah, cepim in tešem tudi doge za posodo.

JOŽEF ZVONAR,
sodarski mojster v Slovenjgradiču.

Sedem let star fant

se da za svojega. Vpraša se

Milinska ulica 33, Maribor. 285

Agitirajte za Slovenski Gospodar.

Kupi se:

Kupimo prazne vrča. Ponudbe na „Balkan“ trg. šped. in komis. del. družba v Mariboru. 71

Kupi se mlad pes ali psička prave pasme, špic takoj ali pozneje, kje, pove upravnštvo. 184

Mlin z malim posestvo se vzame v najem ali pa se kupi. Najraje v bližini Slovenjgradiča. Ponudbena Leopolda Kališnik, milnar Legon, pošta Slovenjgradič. 223

Dobrokislo zelje kupi po najboljši ceni LOVREC, Maribor, Kasinogasse 2 pri stolni cerkvi. 227

Iščem posestvo z 6 do 10 oralov zemlje. Ponudbe pod „T a k o j“ poste restante v Sv. Lovrene nad Mariborom. 228

Proda se:

Proda se dobro idoča novo urejene građanske kavarne zaradi obiteljskih odnosov. 197

Ptica v prostosti.

Nova lepa pesmarica z naslovom: „Ptica v prostoti“ s 30 krasnimi narodnimi pesmi z dostavkom vojni spoministane s pošto vred 5 krov 50 vin. Pošljemo se nove neobrabljene poštne znamke ali pa žuar po poštni nakaznici. Najvarnejše pa je ako se po več knjig skupaj naroči. Naročuje se pri Matiju Belec pri 3v. Bolfanku v Slov. goricah via Ptuj. Na brezplačna naročila se ne oziroma.“

NAZNANILO!

Cepljeno trsje na prodaj, Burgundec beli in rdeči Traminac, diščci, Silvanec, Muškat in Smarnica. Ceno po dogovoru. 235

JANEZ VERBNIK
trtničar
BREG pri PTUJU.

Miši,

podgane, stenice, ščurki,

in vsa golazen mora poginiti, ako uporabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvalejena sredstva, kot proti polskim mišim K 7, za podgane in miši K 7.; za ščurke K 8.; tinktura za stenice K 7.; uničevalce moljev K 6.; prašek proti mrčesom K 6.; masilo proti ščem pri ljudem K 5. in K 10.; masilo za uši pri živini K 5. in K 10.; prašek za uši v obliki in perlu K 6.; tinktura proti mrčesom in sadju in zelenjadi (uničev, razstrel) K 6. Prašek proti mravljam K 6. — Pošilja po povzetju

M. Jünker, Petrinjska ul. 3,
Zagreb 19.

Trgovca, pri večem odjemu popust.

Bakrene kotle za žganjekuho izdeluje solidno in po najnižji ceni kotlar Lovrenc Tomazič, Maribor, Sodniška ulica 24. 135

Krompir za sema

večjo množino, ima na prodaj Kmetijska podružnica v Cirkovci pri Pragerskem. 178

Kobila 4 leta star, 17 p. sti visoka težke pasme se proda. Tržaška cesta 26, Rapce, Maribor. 179

Plošče

za brušenje žag, prvovrstne kakovosti prodaja

FRANC SWATY, tovarna za izdelovanje umetnih brusnih kamnov Maribor, Bismarckstr. 5.

Mali voz za enega konja se proda Dolgoše 45 Maribor. 172

Trapist-sir

prvovrstne kakovosti, kilogram po 42 K prodaja in razpošilja proti poštnemu povzetju. 221

Matija Lah, Maribor, Glavni trg št. 5

Zaradi opustitve trgovine je na prodaj 60 zdravih vinskih sodov

od 1000 do 8500 litrov in razni sodi za prevažanje od

56 do 700 litrov vsebine pri tvrtki Josip Palloz, vinska trgovina v Celju. 222

2 milinska kamna na prodaj v Spodnji Koreni št. 66, Vurberg. 228

Papirnatí topili in vsakovrstni umetni ogenj kakor raketne fontene, žabe, itd. se zopet dobre pri ZINAUER & CO., Sv. Jakob v Slov. gor. 236

Službe:

Dobrega 207

Hl. ptica h konjem išče paromlin Peter Majdič, Celje. 207

Viničar oziroma majer, zanesljiv, 2 delavščki moči se sprejme na posestvo bližu Slov. Bistrici. Ponudbe pod nanesljiv na upravo „Slov. Gospodarja.“ 186

Služnika pridna in poštana, če tudi starejša oseba za domače delo in ki zna tudi kuhati se sprejme pri trgovcu Jožef Farkašu Sv. Jurij ob Ščavnici. Plača po dogovoru. 194

Razpisana je služba

organista in cerkvenika

v Vuženici. Želi se, da bi bil tudi občinski tajnik. Ponudbe sprejema nadžupniški urad. 214

Kuharica, navzje-

za šivanja, zmožna vedeti samostojno gospodinstvo, išče službo k starejšim osebam, aka tudi z otroki. Službo sprejmen s 1. ali 15. aprilom. Naslov pove upravitelje „Slov. Gospodarja.“ 215

Marljivo dekle

ki se je izčilo v mestu Štiavni, želi dobiti službo za šivanje, lahko takoj službo nastopi. Naslov v upravnštvo lista. 221

Sprejmem

enega učenca ne pod 15 let starega, ki ima veselje do mlinske obri, učna doba 3 leta plača po dogovoru. Anton Lah, um. mlin, Zg. Poljska. 220

Iščem

za takoj samostojno kuharico (gospodinjo) ki je vajena vrtmega in tudi za druga domača dela. Ištemam se sprejme učenec na trgovino z mešanim blagom, z potrebnim šolsko izobrazbo. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudba na AL. MORAN, trgovca, MUTA, Štajersko. 230

Organist-cerkov-

nik želi takojšne službe. Valentin Fertič, Hinje—Žužemberk. 223

Oglas od prave „Jadran“ Maribor

Sol cele odda importna vagone in eksportna tvrdka
Ferdo Sert, MÄRIBOR, Koreška cesta 21
Brzejavi: SERT, MARIBOR.

! POZOR!

Vsek previden posestnik, kmetovalc si pre-skribi že pred rabo poljedelske stroje in gredje

Prisporčam, dokler v zalogi k nakupu vitle s prenosom, najboljše vrste mlatilnice, žitne čistične mline, trijerje ali žitne odbiralnike, sadne mline, preše, reporezn., kosilne stroje, pluge, travniške brane, tehtnice, posibno pa izvrstno pocinkane brzoparilnike v velikosti 50 do 160 litrov. Oskrbim slamoreznične nože. — Postrežba točna in solidna.

Ivan Hainy, Maribor

Aleksandrova cesta 45 naspr. glav. kolod.

Obvestilo!

Slavnemu občinstvu uljudno nazznam, da sem otvoril

v PTUJU Krempljeva ulica štev. 2

(v nekdanjih LEPOSČE-vih prostorih)

trgovino z železnino

ter z vsemi v mojo stroko spadajočimi predmeti.

Zagotavljač, da se bom potrudil cenj. odjemalce sedanjim gospodarskim okoliščinam primerno točno in solidno postreči, se priporočam za obilen obisk

Anton Brenčič
trgovina z železnino.

Izjava!

Martin Petek in Alojz Petek, posestnika oziroma posestnika sина v Bratislavcih obžalujeva, da sva razdalila gospoda Franca Ploja mlajšega na Polenšaku ter se mu zahvaljujeva, da nama je odpustil kazen.

Ptuj, dne 20. februarja 1920.

Kupimo večle množine

žganega apna

Ponudbe pod šifro „APNO 823“ na BLOCKNERJEV ANONČNI ZAVOD, ZAGREB, Jurjevska ul. 31.

187

Zopet

108 ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrtka R. Stermecki v Celju in sicer volne, cefirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, suknje, kamgarne in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klotja, civilna, robovec, svile in še mnogo raznega družega blage, katero se prodaje zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasni-

kov, bluz, kril, ženskih, moških fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroci v edno v velikanski zbirki, pristno ročno delo od lastnih čevljarskih. Ilustrirani cenik zastonj! Na debelo samo v I. nadst.

Veletrgovina
razposiljalna R. Stermecki, Celje št. 300, Slov.

VABILO k rednemu občnemu zboru „Hranilnice in posojilnice v Šmartnem na Paki.“

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši na praznik sv. Jožefa, dne 19. sušca popoldne ob 3. uri v uradnih prostorih v župnišču.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1920.
4. Poročlo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Prememba pravil.
8. Predlogi in slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnom redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Slovenci širite naše liste!

Tabor

krščanskomslečega ljudstva se vrši dne 14. marca 1920 ob 11. uri dopoldne v hiši okrajne hranilnice

v Slovenski Bistrici.

Na shod naj pridejo naši semisljeniki iz celega slovenjbistriškega kraja. Nastopijo domači in tuji kmetski govorniki. Zaupniki, starbite, da bodo v nedeljo, dne 14. marca vsi naši možje, fantje, žene in dekleta na našem taboru v Slov. Bistrici.

Okrajni odbor Kmetske Zveze.

Karel Kocijančič kamnoseška industrijska obrt v Mariboru Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrifih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarska dela. Prevzemata vsa v njegovo stroku spadajoče cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Ves obrat pa stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienit.

1664—424

OPEKO

se želi za kupiti. Ponudbe pod „OPEKO 823“ na BLOCKNERJEV ANONČNI ZAVOD, ZAGREB Jurjevska ulica štev. 31.

186

Potrebuje trpežne

— ? cevlje? —

Potem si oglejte veliko zalogu pri Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

tam dobite zanesljivo močne, vsakovrstne cevlje, po najnižji ceni tako tudi galantirsko blago, torbice za trg, potne košare itd.

Postrežba točna!

Cene brez konkurence!

•TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

KOROŠKA CESTA ST. 5

----- Telefon štev. 113 -----

----- Telefon štev. 113 -----

priporoča raznovrstne tiskovine za župnijske, občinske, šolske in posojilniške urade, vizitnice, lepake, letake, vabila, račune, zavitke, poročne kartice - sploh vse v tiskarsko obrt spadajočo delo.

GENE ZMERNE!!!!

POSTREŽBA TOČNA